

BONT ALLERLEI

ivn
natuur
educatie

50
jaar

Speciale Jubileumuitgave

Haagbeuk
voor inwoners
Alphen a/d Rijn

ivn natuur
educatie
Alphen aan den Rijn

Magazine IVN Alphen aan den Rijn 1 - 2025
jaargang 46

NATUURLIJK AVIFAUNA

AVIFAUNA.NL

Hoorn 59
2404 HG Alphen a/d Rijn
0172 - 256 256
contact@avifauna.nl

Barend van Zwieten

Alphen aan den Rijn

lijstenmakerij

grote keuze in houten- en aluminiumprofielen
passepartouts, wissellijsten en diverse soorten glas

teken- & kunstschildersmaterialen

olie-, acryl-, aquarel en olieverf, penselen
papier, schildersdoeken, panelen
pastelkrijt, kleur- en grafietpotloden, houtskool
en heel veel meer!

Hoofdstraat 141
2406 GG Alphen a.d. Rijn
T: 0172 473236
info@barendvanzwieten
www.barendvanzwieten.nl

Inhoudsopgave

12 - Belang van NGO

16 - Wie de Jeugd heeft, heeft de toekomst

20 - Liefde overbrengen voor de natuur

En verder:

- 04 - Van het bestuur
- 05 - Bestuursleden bedankt!
- 06 - Overzicht bestuursleden 1975-2025
- 07 - Van de redactie
- 08 - Een Gouden Mijlpaal
- 09 - Jubilea door de jaren heen
- 10 - Regen, champagne en soep!
- 14 - 11x NGO 1981 - 2023
- 18 - Bijzonder gebeurtenissen (jeugd)
- 22 - Aandacht voor groen(-compensatie)
- 24 - Vrijwillig Landschapsbeheer: een Gezellige club
- 26 - 45 jaar Vrijwillig Landschapsbeheer
- 28 - 20 jaar Vogelwerkgroep
- 30 - Geschiedenis Heempad Verlaan
- 32 - Natuurkijkers van het eerste uur
- 34 - Vlinderwerkgroep steeds actiever
- 35 - Zichtbaarheid en persoonlijk contact
- 36 - Sponsoren in het jubileumjaar
- 37 - Leden maken het mogelijk
- 38 - Vrijwilligers bedankt!
- 41 - Jubileumboek Natuurkijkers
- 42 - 15 jaar Bezoekerscentrum
- 45 - Contactgegevens Bestuur en Werkgroepen
- 46 - Colofon

Ter gelegenheid van het 50-jarig Jubileum van IVN Alphen aan den Rijn in 2025 wordt dit speciale jubileumnummer van Bont Allerlei uitgebracht. Lees over de werkgroepen en maak kennis met de vrijwilligers die dat (mede) mogelijk maken. Ook een doorkijkje naar over 50 jaar als we 100 jaar bestaan. Oh ja in deze digitale versie staat nog meer, wat we niet kwijt konden in de papieren versie.
In de inhoudsopgave herkenbaar aan de groen kleur

Hier kan ook uw advertentie staan.

In Bont Allerlei kunt u adverteren al vanaf € 43,95 per jaar voor 1/8 pagina in 4 edities. Dat is nog geen € 11,- per uitgave. Meer informatie? Neem contact op met ons op via ivnbontallerlei@gmail.com of 06 - 13 18 78 00.

ivn natuur
educatie
Alphen aan den Rijn

Diergeneeskundig Centrum
Alphen a/d Rijn
Alle zorg onder één dak!

Van Eijckstraat 19
2406 TZ Alphen aan den Rijn
0172-471111
www.diergeneeskundigcentrum-alphen.nl

Eind 2024 heeft IVN Alphen aan den Rijn

- 326 hoofdleden
- 30 huisgenoten
- 2 ereleden
- 25 donateurs
- 147 vrijwilligers

Bedankt voor het steunen van IVN Alphen aan den Rijn met jullie financiële bijdrage en/of inzet.

Onderlinge
Verzekeren?
Onderlinge Rijn en Aar!

Samen goed verzekerd

Onderlinge 'Rijn en Aar' U.A.

Graaf Albrechtstraat 2-A
2415 AW Nieuwerbrug
t: (0348) 688 316
info@ovmrijnenaar.nl

Vosholstraat 1
2461 AB Ter Aar
t: (0172) 605 700
www.underlingrijnenaar.nl

Van het Bestuur

Bestuur vlnr Gert de Geest (vz), Erica Goedhals, Wiepke Warmerdam, Foppe Jan Japenga (pen)

Hier ligt hij dan voor u: de Jubileumuitgave van Bont Allerlei. Een special ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan van onze afdeling. Een halve eeuw IVN Alphen aan den Rijn, wat kun je daar veel over vertellen en schrijven. Wie zijn er nog van het eerste uur bij onze afdeling? Welke werkgroepen zijn er in de loop der jaren allemaal actief geweest en/of erbij gekomen? Wat heeft IVN Alphen kunnen realiseren op het gebied van Natuur en educatie? Wie zijn de bestuursleden geweest gedurende deze 50 jaar? Hoe is uiteindelijk het bezoekerscentrum als thuisbasis voor IVN Alphen tot stand gekomen? Kortom vele vragen en nog veel meer antwoorden. In deze special heeft de redactie haar uiterste best gedaan om op veel van dit soort vragen een antwoord te geven. Een historische terugblik met interviews met IVN-leden, bestuurders en natuurlijk de vrijwilligers van onze vereniging. Immers IVN is een vereniging die niet zonder haar betrokken vrijwilligers kan.

Voor het organiseren van een feestjaar heb je natuurlijk een groep enthousiaste leden nodig. Deze is gevonden in de jubileumcommissie. Elders in dit blad stellen zij zich voor en beschrijven ze het door hen samengestelde programma. Vanuit het bestuur en de verschillende werkgroepen is een aantal wensen voor een jubileumjaar opgesteld. We hebben gekozen voor de viering van diverse activiteiten gedurende het gehele jaar, aansluitend op de reguliere activiteiten van

de verschillende werkgroepen. Aan alle werkgroepen is gevraagd om een bestaande activiteit uit te bouwen tot iets feestelijks. Dat is zeker gelukt.

Daarnaast hebben we als bestuur gekozen om de start van het jubileumjaar te laten samenvallen met de traditionele Nieuwjaarswandeling en hierbij iets speciaals toe te voegen. We willen een blijvende herinnering aan dit feestjaar achterlaten en planten daarom een boom aan in de nabijheid van het Prinses Irenebos. De keuze voor een inheemse boom spreekt voor zich, daarnaast een boom die de biodiversiteit bevordert en ook mooi is in uiterlijk. Gekozen is voor een **Haagbeuk** als boom. (**Carpinus betulus**). De boom is voorzien van een bordje met informatie en QR-code en de onthulling is verricht door wethouder Relus Breeuwsma van Natuur en Milieu.

Bij een jubileum hoort ook een feest en een receptie. Hiervoor heeft het bestuur de jubileumcommissie gevraagd een mooi programma te verzorgen. U kunt elders in het blad de datum van 17 mei 2025 terugvinden als "grote dag" voor een feest. Een programma voor alle IVN-leden en vrijwilligers van IVN en het Bezoekerscentrum. Tevens wordt er een receptie verzorgd waarbij we allen die ons een warm hart toedragen zullen uitnodigen. Kortom: noteer deze datum in uw agenda!

Naast dit speciale onderdeel is er in het afgelopen jaar een viertal films over onze werkgroepen en hun activiteiten opgenomen. Deze films zullen worden vertoond via Alphen Stad TV en via Youtube. Daarnaast is er een compilatiefilm gemaakt als promotiefilm voor onze afdeling. Tevens is er een speciaal jubileumlogo ontworpen. Dat de werkgroepen ook niet stil hebben gezeten kunt u in het jaarprogramma zien. Er zijn vele leuke en interessante activiteiten georganiseerd om de leden en het publiek op gebied van Natuur en Educatie te vermaken. Daarnaast zijn er voor het jubileumjaar extra activiteiten georganiseerd. Deze, voorzien van het speciale jubileumlogo, zijn in het jaarprogramma opgenomen. We hopen op deze manier gedurende het gehele jaar onze leden en geïnteresseerden educatief in de natuur te vermaken.

Gert de Geest
Voorzitter

ivn natuur
educatie
Alphen aan den Rijn

Bestuursleden bedankt!

Tekst Irma Bruggmans

Op de volgende pagina treffen jullie een overzicht aan van de bestuursleden, die de afgelopen 50 jaar aan het roer hebben gestaan van IVN Alphen aan den Rijn. Bestuursleden van het eerste uur zullen naar verwachting niet meer onder ons zijn, maar we zien nog voldoende bekende en actieve IVN-leden in het overzicht staan. In de afgelopen 50 jaar heeft IVN Alphen aan den Rijn 14 voorzitters, 14 secretarissen en 13 penningmeesters gehad en daarnaast 35 Algemene Bestuursleden.

In het najaar van 1975 werd IVN Alphen aan den Rijn e.o. opgericht op initiatief van o.a. Tinie d'Haen en de heer Stout van District Woerden. Volgens Bont Allerlei mrt/apr 1987 was ook Dien Fleurbaay actief bij de oprichting van de afdeling betrokken. Bij het 15-jarig jubileum werd in Bont Allerlei van mei 1990 gememoreerd dat in 1976 Peter de Knijff, Tinie d'Haen, G.J. van de Ploeg en Mw. Van de Aart het eerste formele bestuur vormen. Pas vanaf 1984 is er sprake van een rechtspersoon en zijn de doelen ook in statuten vastgelegd. Door de gemeentelijke herinrichtingen is het 'en omgeving' in de naam van IVN Alphen aan den Rijn inmiddels komen te vervallen.

Met dank aan Walter van de Vorst voor het samenstellen van dit overzicht op basis van registraties in de Kamer van Koophandel (vanaf 1984) en andere bronnen. Mocht er onverhoopt toch iemand missen in dit overzicht stuur een mail naar secretarisivnalphenaandenrijn@ivn.nl.

Tinie d'Haen met diploma

In Bont Allerlei nr. 1-2010 staat in het kader van het 35-jarig jubileum een interview van Jan Uitzetter met de toen 76-jarige Tinie d'haen. We lezen hierin o.a. dat Tinie in haar toenmalige woonplaats al actief bezig was met de natuur. In 1971 is ze geslaagd als Natuurgids bij IVN Amsterdam. In 1975 verhuisde ze naar Alphen aan den Rijn. Vrij snel kwam echter bij haar op dat Alphen met zijn mooie omgeving en zijn vele groen genoeg inwoners telde om er een IVN-afdeling op te richten. Minimaal 12 leden had ze nodig. Zelf wierp ze zich op als secretares en Peter de Knijff werd de eerste voorzitter. De rest is geschiedenis.

Overzicht besturen IVN Alphen aan den Rijn 1975-2025

Jaar	Voorzitter	Secretaris	Penningmeester	Bestuurslid	Bestuurslid	Bestuurslid	Bestuurslid	Bestuurslid	Bestuurslid
2025	Gert de Geest	vacature (a.i. Foppe Jan Japenga)	Foppe Jan Japenga	Erica Goethals	Wiepke Vamerdam				
2024	Gert de Geest	vacature (a.i. Foppe Jan Japenga)	Foppe Jan Japenga	Erica Goethals 04-12-2024/xx-xx-xx	Wiepke Vamerdam 10-05-2024/xx-xx-xx				
2023	Gert de Geest	Irma Bruggmans	Irma Bruggmans	Corrie Nieuwland 10-05-2023/17-01-2024	Antoon Zonneveld	Nel Sprey			
2022	Gert de Geest	Irma Bruggmans	Foppe Jan Japenga	Foppe Jan Japenga	Antoon Zonneveld	Nel Sprey			
2021	Gert de Geest	Irma Bruggmans	Foppe Jan Japenga	Nicolette Bakker	Antoon Zonneveld	Nel Sprey			
2020	Gert de Geest	Irma Bruggmans	Foppe Jan Japenga	Foppe Jan Japenga 15-04-2019/xx-xx-xx	Antoon Zonneveld	Nel Sprey 15-04-2019/10-05-2023			
2019	Gert de Geest	Grada Hoollmans	Grada Hoollmans	Jan Bouhuis	Antoon Zonneveld				
2018	Gert de Geest 24-04-2018/xx-xx-xx	Grada Hoollmans	Grada Hoollmans	Jan Bouhuis	Antoon Zonneveld 28-11-2017/01-03-2024				
2017	Bart van Loon	Grada Hoollmans	Grada Hoollmans	Jan Bouhuis 19-11-2016/01-01-2019	Antoon Zonneveld				
2016	Bart van Loon	Grada Hoollmans	Grada Hoollmans	Jan Bouhuis 19-11-2016/01-01-2019	Antoon Zonneveld				
2015	Bart van Loon	Grada Hoollmans	Grada Hoollmans	Bert van Dassel 24-11-2015/05-04-2016	Antoon Zonneveld				
2014	Dominique de Roo 05-03-2014/24-11-2015	Grada Hoollmans	Grada Hoollmans	Bart van Loon	Antoon Zonneveld				
2013	Dirk van der Bijl	Grada Hoollmans 27-03-2013/15-04-2019	Grada Hoollmans	Bart van Loon	Antoon Zonneveld				
2012	Dirk van der Bijl	Loes Leeuwenburg	Loes Leeuwenburg	Bart van Loon 28-11-2012/28-11-2017	Chris Groesser				
2011	Dirk van der Bijl	Loes Leeuwenburg	Loes Leeuwenburg	Mini van Dijk 24-11-2011/28-11-2012	Chris Groesser 24-03-2012/23-03-2015				
2010	Dirk van der Bijl	Loes Leeuwenburg	Loes Leeuwenburg	Loes Leeuwenburg	Evert Mol				
2009	Dirk van der Bijl	Loes Leeuwenburg	Loes Leeuwenburg	Loes Leeuwenburg	Evert Mol				
2008	Dirk van der Bijl 28-03-2008/05-03-2014	Loes Leeuwenburg	Loes Leeuwenburg	Loes Leeuwenburg	Evert Mol				
2007	Walter van de Vorst	Loes Leeuwenburg 30-03-2007/22-03-2013	Loes Leeuwenburg	Loes Leeuwenburg	Evert Mol				
2006	Walter van de Vorst	Loes Leeuwenburg	Loes Leeuwenburg	Loes Leeuwenburg	Evert Mol				
2005	Walter van de Vorst	Loes Leeuwenburg	Loes Leeuwenburg	Loes Leeuwenburg	Evert Mol				
2004	Walter van de Vorst	Loes Leeuwenburg	Loes Leeuwenburg	Loes Leeuwenburg	Evert Mol				
2003	Walter van de Vorst	Loes Leeuwenburg	Loes Leeuwenburg	Loes Leeuwenburg	Evert Mol				
2002	Walter van de Vorst 16-04-2002/27-03-2008	Loes Leeuwenburg	Loes Leeuwenburg	Loes Leeuwenburg	Evert Mol				
2001	Helma van de Wetering	Loes Leeuwenburg	Loes Leeuwenburg	Loes Leeuwenburg	Evert Mol				
2000	Helma van de Wetering	Loes Leeuwenburg	Loes Leeuwenburg	Loes Leeuwenburg	Evert Mol				
1999	Helma van de Wetering	Loes Leeuwenburg	Loes Leeuwenburg	Loes Leeuwenburg	Evert Mol				
1998	Helma van de Wetering	Loes Leeuwenburg	Loes Leeuwenburg	Loes Leeuwenburg	Evert Mol				
1997	Helma van de Wetering 05-06-1997/16-04-2002	Loes Leeuwenburg	Loes Leeuwenburg	Loes Leeuwenburg	Evert Mol				
1996	Joost van Beek	Loes Leeuwenburg	Loes Leeuwenburg	Loes Leeuwenburg	Evert Mol				
1995	Joost van Beek	Loes Leeuwenburg	Loes Leeuwenburg	Loes Leeuwenburg	Evert Mol				
1994	Joost van Beek 01-05-1994/10-04-1997	Loes Leeuwenburg	Loes Leeuwenburg	Loes Leeuwenburg	Evert Mol				
1993	Ans de Vreij	Loes Leeuwenburg	Loes Leeuwenburg	Loes Leeuwenburg	Evert Mol				
1992	Ans de Vreij	Loes Leeuwenburg	Loes Leeuwenburg	Loes Leeuwenburg	Evert Mol				
1991	Ans de Vreij	Loes Leeuwenburg	Loes Leeuwenburg	Loes Leeuwenburg	Evert Mol				
1990	Ans de Vreij 21-03-1990/01-05-1994	Loes Leeuwenburg	Loes Leeuwenburg	Loes Leeuwenburg	Evert Mol				
1989	J. Leeuwenburg	Loes Leeuwenburg	Loes Leeuwenburg	Loes Leeuwenburg	Evert Mol				
1988	J. Leeuwenburg	Loes Leeuwenburg	Loes Leeuwenburg	Loes Leeuwenburg	Evert Mol				
1987	J. Leeuwenburg 16-03-1987/21-03-1990	Loes Leeuwenburg	Loes Leeuwenburg	Loes Leeuwenburg	Evert Mol				
1986	Herman Engelbertsen	Loes Leeuwenburg	Loes Leeuwenburg	Loes Leeuwenburg	Evert Mol				
1985	Herman Engelbertsen	Loes Leeuwenburg	Loes Leeuwenburg	Loes Leeuwenburg	Evert Mol				
1984	Herman Engelbertsen 00-03-1984/16-03-1987	Loes Leeuwenburg	Loes Leeuwenburg	Loes Leeuwenburg	Evert Mol				
1983	Jos Teeuwisse	Loes Leeuwenburg	Loes Leeuwenburg	Loes Leeuwenburg	Evert Mol				
1982	Jos Teeuwisse	Loes Leeuwenburg	Loes Leeuwenburg	Loes Leeuwenburg	Evert Mol				
1981	Jos Teeuwisse 28-11-1981/09-03-1984	Loes Leeuwenburg	Loes Leeuwenburg	Loes Leeuwenburg	Evert Mol				
1980	Joop de Lange	Loes Leeuwenburg	Loes Leeuwenburg	Loes Leeuwenburg	Evert Mol				
1979	Joop de Lange xx-xx-1979/31-01-1981	Loes Leeuwenburg	Loes Leeuwenburg	Loes Leeuwenburg	Evert Mol				
1978	Q. van der Aert	Loes Leeuwenburg	Loes Leeuwenburg	Loes Leeuwenburg	Evert Mol				
1977	Peter de Knijff	Loes Leeuwenburg	Loes Leeuwenburg	Loes Leeuwenburg	Evert Mol				
1976	Peter de Knijff	Loes Leeuwenburg	Loes Leeuwenburg	Loes Leeuwenburg	Evert Mol				
1975	Najjaar 1975 initiatief voor oprichting door o.a. Tine d'Haeen en die Stout (Woorden District) en Dons Eindhoven (BA 1987-8-2)	Loes Leeuwenburg	Loes Leeuwenburg	Loes Leeuwenburg	Evert Mol				

Bont Allerlei jubileumnummer – kwestie van keuzes maken

Tekst: Irma Bruggmans

50 jaar IVN Alphen aan den Rijn

Ga er maar aan staan. Er is de afgelopen 50 jaar zoveel gebeurd en de revue gepasseerd. Wat neem je wel, wat neem je niet op in een jubileumnummer Bont Allerlei? We verkeren in de gunstige omstandigheid dat de redactie beschikt over 45(!) jaargangen Bont Allerlei om uit te putten. Dat is een zegen, maar ook een vloek. Want er is zoveel om over te schrijven.

Werkgroepen

Wat we aan werkgroepen hebben varieert in de 50 jaar die achter ons ligt. Het lijkt alsof de huidige werkgroepen altijd een onderdeel zijn geweest van IVN Alphen, maar niets is minder waard. Vanaf het eerste uur zijn excursies een belangrijk onderdeel van de georganiseerde activiteiten. Vrijwillig Landschapsbeheer is een onderdeel sinds 1980. De eerste jeugdgroepbijeenkomst dateert van 1984. De werkgroep Planologie ziet in 1997 het eerste daglicht. Daarna

zien we dat IVN Alphen aan den Rijn zich meer en meer ontwikkelt tot een paraplu-organisatie, waar achtereenvolgens bij aansluiten: De Vogelwerkgroep (2005), Vrienden van het Heempad (2012) en de Vlinderwerkgroep (2015). In de organisatie van werkgroepen vinden ook door de tijd mutaties plaats. Cursussen/lezingen eerst georganiseerd door de werkgroep excursies gaan vanaf 2009 apart door. Ook de communicatie (een activiteit van het eerste uur) wordt steeds uitgebreider. Naast Bont Allerlei en IVN-info (organisatie kramen) komen met de toenemende automatisering ook communicatiemiddelen als facebook, instagram, activiteitenmail en de website erbij. Vanwege de behoefte aan foto's wordt in 2015 akkoord gegeven door de ALV voor de oprichting van de werkgroep Natuurkijkers. Laatste loot aan de stam is Team Ontvangst (2023). Het team van IVN Alphen aan den Rijn en het Bezoekers Centrum samen. In het Bezoekerscentrum worden bezoekers ontvangen en van informatie voorzien over IVN en Veenweidegebied

Redactie: Irma Bruggmans en Roelof Schutter

Vrijwilligers

IVN Alphen aan den Rijn draait dankzij vrijwilligers. Regelmatig zijn er door de jaren heen (wanhopige) oproepen voor vrijwilligers om de werkgroepen draaiende te houden en het bestuur te bemannen. Qua bestuur hebben we nooit zonder gezeten. Zie hiervoor het overzicht in de digitale versie. Wel zien we dat het draaien van een werkgroep sterk persoonsgebonden is. Bij het vertrek van Ans de Vreij als coördinator jeugd, stortte de jeugdafdeling eind jaren 90 in. Gelukkig is dat daarna weer aangetrokken. Lees het interview met de huidige jeugdcoördinatoren.

Op dit moment hebben een groot aantal werkgroepen een vacature voor coördinator open staan. Dat de werkgroepen toch doordraaien is dankzij de vrijwilligers die besluiten a.i. een werkgroep te trekken. En dankzij de coördinatoren, die het niet over hun hart kunnen verkrijgen hun werkgroep los te laten voordat vervanging goed geregeld is. Ook houden we ons hart vast als Gert de Geest (voorzitter) en Foppe Jan Japenga (penningmeester) in respectievelijk 2026 en 2027 moeten aftreden. Het is een luxe 8 jaar lang zo'n vast tandem te hebben in het bestuur.

Jubileum

Een gouden mijlpaal

Tekst: Anna-Isabel, Erica, Gerda, Gert, Ivonne en Nell

IVN Alphen aan den Rijn bestaat 50 jaar in 2025. Een jubileum dat we met de inwoners van Alphen willen vieren. Het is een belangrijke mijlpaal om te kunnen vieren dat je een halve eeuw samen ergens voor staat: de liefde voor de natuur!

Het getal 50 duikt in 2025 veelvuldig op bij onze jubileum-activiteiten.

Zo zullen wij in **maart** in het centrum van Alphen aan den Rijn 50 straten schoon maken met tenminste 50 vrijwilligers en mogelijk halen wij 50 kilo zwerfvuil op. Wie dit zwerfvuil bij het Gemeentehuis in ontvangst neemt is nog een verrassing.

Op **2^e Paasdag** houdt de vogelwerkgroep een challenge om in verschillende natuurgebieden binnen onze gemeente 50 soorten vogels te spotten. Op **Bevrijdingsdag** gaat de vlinderwerkgroep op zoek naar het Oranjetipje, een prachtige dagvlinder.

En tevens in **mei** verzorgt de fotowerkgroep de Natuurkierers een fototentoonstelling met de titel "Wat niet weg is, is gezien", met als ondertitel "Verdwenen en verschenen natuur in het Groene Hart". Ook hopen de Natuurkierers 50 fotoboeken te verkopen met prachtige, door henzelf gemaakte foto's. Tot slot organiseert de excursiewerkgroep in de **herfst** een zoektocht naar 50 soorten paddenstoelen.

Voor de jeugd is er ook van alles te doen: neem deel aan het slootjes onderzoek, kom bodemdierentjes zoeken of

feest mee in het kabouterbos. Bovendien houden wij fotowedstrijden voor groot en klein.

In de 50 weken voorbereiding door de jubileumcommissie zijn er vier films gemaakt door Quantasie. Deze zijn de komende maanden op Studio Alphen, Puur Podium en in het bezoekerscentrum te zien. Wij hebben activiteiten in het Zaans Rietveld, in Klein Giethoorn, op de Spijkerboorsekade en in het Gouwebos gefilmd. Geniet van deze opnames, zij geven een mooi overzicht van wat IVN te bieden heeft.

Dankzij een aantal sponsors kunnen we groots uitpakken. Onze droom is om IVN nog bekender te maken en een herkenbare uitstraling te hebben. Zo zorgt Fonds Alphen ervoor dat alle natuurgidsen en jeugdbegeleiders een IVN-bodywarmer ontvangen. Stichting Rijnkade 1630 maakt de fototentoonstelling mogelijk, en tevens de aankoop van tien jubileumboeken van de Natuurkierers. De foto's worden na de tentoonstelling overhandigd aan een aantal zorginstellingen in alle kernen van Alphen. De jubileumboom die wij op 5 januari 2025 onthullen is een geschenk van IVN aan de Alphenbevolking en is in samenwerking met de Gemeente Alphen tot stand gekomen. PRET heeft een voucher verstrekt om de borden in de tuin te vervangen, en om ook de beplanting in het vlindergedeelte rondom het bezoekerscentrum aan te pakken.

De jubileumcommissie is er omzettend trots op dat alle vrijwilligers van IVN en het bezoekerscentrum De Veenweiden zo geweldig meewerken. We maken er samen een topjaar van!

Naast de jubileumactiviteiten organiseert IVN Alphen in 2025 meer dan 50 lezingen, activiteiten en excursies. Neem gerust een vriend, buurman of familielid mee. IVN blijft je telkens weer verrassen!

<https://www.ivn.nl/afdeling/alphen-aan-den-rijn/natuuractiviteiten/jubileumactiviteiten/>

*Jubileumcommissie
Gerda Bonninga, Anna-Isabel Weterings,
Ivonne Houtman, Nell Spreij, Gert de
Geest, niet op de foto Erica Goedhals*

10 jaar

Op 1 juni 1985 was er in en om de Kinderboerderij van alles te zien en te doen. 15 stands bemand door de verschillende werkgroepen, maar ook door aanverwante organisaties. De gehele dag waren ook excursies te doen in het omliggende recreatiegebied. De kinderboerderij was net 2 weken eerder geopend. IVN Alphen aan den Rijn schonk de gemeente Alphen aan den Rijn e.o. een 25-tal nestkasten, voor ieder jaar één (25 jaar IVN landelijk). Symbolisch overhandigde Jan Douma (Algemeen Bestuurslid) aan Burgemeester M. Paats een van de nestkasten. De nestkasten zullen in het Heemgebied rond de Kromme Aar worden opgehangen.

15 jaar

Op 6 oktober 1990 wordt het jubileum gevierd met een Info-markt op kinderboerderij Zegersloot, waar alle werkgroepen zich presenteren met als thema 'kringloop'. Van Bont Allerlei is een special 'kringloop'-nummer gemaakt, dat in een verhoogde oplage is gedrukt.

25 jaar

In 2000 werd het jubileum gevierd met een feestelijke avond op vrijdag 1 september, een weekend in oktober in Drenthe en een jubileumnummer van Bont Allerlei. Heel chic in het Oude Raadhuis, waar de werkgroepen presentaties gaven. Er werd een jubileumvideo getoond over de activiteiten van IVN.

30 jaar

Op 24 september 2005 werd een open dag in de Waterlelie, voormalige kleuterschool aan de Thorbeckestraat, georganiseerd. Getoond wordt wat IVN allemaal doet. Excursies, jeugdactiviteiten, tentoonstelling. Natuurfilm en muziek verzorgd door Consensus.

35 jaar

Op 25 augustus 2010 werd in het kader van het jubileum een gezellige dag georganiseerd voor zowel de vrijwilligers van

Jubilea door de jaren heen

In de afgelopen 50 jaar heeft IVN Alphen aan den Rijn een aantal keren haar oprichting herdacht. Uit 45 jaargangen Bont Allerlei is op basis van voor aankondigingen en verslagen achteraf een korte beschrijving gemaakt van deze jubileumfeesten. Het 45-jarig bestaan is niet gevierd. Dat viel in het coronajaar 2020.

*Overhandiging nestkast aan
Burgemeester Paats (1985)*

Optreden van Consensus (2005)

IVN als het Bezoekerscentrum (BC). In het BC was een jubileumtentoonstelling '35 jaar IVN Alphen aan den Rijn' georganiseerd. Verder werden in de maand september diverse activiteiten georganiseerd. Veel vreugde is voor het eerst een eigen onderkomen te hebben. Ans de Vreij en Tinie d'Haen onthullen het door het BC geschonken bord, waarop aangegeven staat wie er huizen in het BC.

40 jaar

Op 20 en 21 juni 2015 werd uitgebreid feest gevierd met leden, donateurs, vrijwilligers en wie maar wil. Activiteiten waren rond en in het BC georganiseerd. Ook de excursies in de omgeving ontbreken niet. In Parkvilla kon de film 'Dansen met gehoorde dames' worden bekeken. Arjen Siebel, verhalenverteller, boeit de aanwezigen in het amfi-theater.

Arjen Siebel vertelt (2015)

Jubileum

Regen, champagne en soep!

Tekst Gerda Bonninga, Foto's Walther Planije

Aftrap Jubileumjaar druk bezocht

Ondanks de striemende regen waren er meer dan 80 gasten bij de aftrap van het jubileumjaar van IVN Alphen aan den Rijn. We vieren dit jaar een aantal jubilea: 50 jaar IVN Alphen aan den Rijn, 15 jaar Bezoekerscentrum de Veenweiden, 45 jaar Vrijwillig Landschapsbeheer, 20 jaar de IVN-Vogelwerkgroep Alphen en 10 jaar de fotowerkgroep de Natuurkiekers.

Uitwisseling cadeaus

Wethouder Gert-Jan Schotanus ontving uit handen van voorzitter Gert de Geest de eerste jubileum Bont Allerlei in ontvangst. De wethouder bracht een prachtige cheque mee voor de jarige IVN Afdeling. Ook onthulde Gert-Jan Schotanus de haagbeuk. Een cadeau van IVN Alphen aan den Rijn aan de inwoners van Alphen.

Nieuwjaarswandelingen in de regen

Door na alle plechtigheden te gaan wandelen traptten we met elkaar het jubileumjaar ook werkelijk af met vier wandelingen. Die hards waren het, die de regen trotseerden. Er waren meer dan 40 wandelaars op pad. De andere gasten zochten de warmte en de chocomelk op En konden binnen de films bekijken, die gemaakt zijn in het afgelopen jaar. Peter Kwanten van Quantasie Design maakte een mooi beeld van een aantal activiteiten van onze vereniging. De films zijn ook te bekijken op de website <https://www.ivn.nl/afdeling/alphen-aan-den-rijn/videos-van-de-activiteiten/>

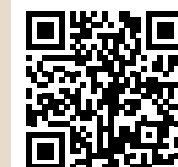
Warme soep

Na de wandelingen genoten de gasten van de 25 liter zelfgemaakte soepen, zoals (Vega) erwtensoep, bruine bonensoep, diverse tomatensoepen en zoete aardappelensoep. De bezoekers kwamen niets te kort dankzij de gesponsorde broodjes, katenspek en roggebrood, sapjes, de tomaten-groentesoep, kruidenboter en de thee. Alles gesponsord door diverse vestigingen van Hoogvliet, De Chocomelk werd gesponsord door AH Ridderhof. En natuurlijk werd er geproost met champagne en diverse sapjes!

Geniet na

Wil je de foto's van deze dag zien, druk dan op onderstaande link of scan De QR Code

<https://myalbum.com/album/3HXsbr-2jnTjMBv/>

Lees meer over het ontstaan van IVN in het interview in het Alphens Nieuwsblad: <https://www.rod.nl/alphenaan-den-rijn-nieuws/426349/jubileum-ivn-alphen-aan-den-rijn-willen-bij-mensen-het-zaadje>

Natuureducatie

Het belang van NGO

Tekst: Irma Brugmans

NGO staat voor NatuurGidsenOpleiding. IVN Alphen aan den Rijn organiseert 1x in de 5 jaar deze opleiding.

We spreken hierover met Gerda Bonninga (volgde NGO in 2012) en Gert de Geest (volgde NGO in 1986),

die beiden deel uitmaakten van het organiserende team NGO lichting 2021/2022.

Gerda Bonninga en Gert de Geest

Hoe ziet de Natuurgidsenopleiding bij IVN Alphen aan den Rijn eruit?

Gerda: 'Het IVN-studiehuis heeft een leidraad opgesteld waar de opleiding aan moet voldoen. Daarbinnen ben je vrij om je eigen leerplan te maken. Zo hebben wij ervoor gekozen om de opleiding in 1,5 jaar te doen en te beginnen in januari. Dan maak je 2x het voorjaar mee. Het voorjaar is de meest dynamische periode in de natuur. Er is dan veel te doen en te zien. De voorgeschreven onderwerpen uit de leidraad hebben wij gebundeld naar de seizoenen. Dan kun je gelijk ervaren wat je leert.'

Gert: 'Elke cursist moet minimaal 1 jaar lang een gebied onderzoeken en, waarnemingen verrichten in dit gebiedje. Van die waarnemingen moeten ze ook een werkstuk maken. Verder is er elke 14 dagen een theorie-avond en 1x in de maand een volledige excursiedag.'

Wie volgen een Natuurgidsenopleiding?

Gerda: 'De cursisten waren de laatste lichting aanzienlijk jonger en hoger opgeleid. Universitair geschoold missen de praktijk. In de natuurgidsenopleiding leer je de praktische dingen, zoals met een spiegeltje op pad om paddenstoelen aan de onderkant te bekijken.'

Gert: 'In de jaren tachtig was het imago meer geitenwollen-sokken types, natuurfreaks. Nu zijn het mensen die vooral natuurminded zijn, met zorg en aandacht voor de natuur. Allemaal gemotiveerd om de kennis over de natuur over te dragen aan anderen.'

Gerda: 'IVN is de enige praktische opleider. Zo zei een afgestudeerde biologe tegen mij, dat ze zoveel meer had geleerd tijdens de opleiding, dan tijdens haar studie. Bij IVN is het kijken, zien beleven, voelen, ervaren.'

Wat is er veranderd in de afgelopen 45 jaar Natuurgidsenopleiding?

Gerda: 'In de eerdere NGO's hadden we elke 14 dagen een excursie. Vanwege corona hebben we gekozen voor 2 excursies op een dag. Dan konden we de groepen kleiner houden en halverwege de dag wisselen. Dat is goed bevallen en een minder zware belasting voor cursisten en begeleiders. Ook nieuw vanwege corona was de hybride vorm.'

Gert: 'In mijn tijd hadden we een boek als achtergrondinformatie. Die werd stap voor stap gevolgd, de seizoensgebonden natuur kwam wel aan bod, maar niet altijd op het meest geschikte moment. Ook was er een vast docententeam. Die deden alles, verzorgden alle avonden. Dat is heel pittig. Nu hebben we de taken meer verdeeld en huren/vragen we gastdocenten om een onderwerp te behandelen. En ja, zoals al door Gerda genoemd, we hadden dan elke 14 dagen een avondstudie en een excursie.'

Gerda: 'Een andere belangrijke verandering is dat alles digitaal kan nu. De cursus was ook digitaal en op afstand te volgen. Dus bij ziekte kon je vanuit huis toch deelnemen. Een van de cursisten werkte in het buitenland en kon daardoor toch de cursus afmaken. Dat houden we bij volgende cursussen er wel in. Het maakt communiceren met de cursisten makkelijker. Alle documenten staan op een IVN-intranet beschikbaar. Veranderingen zijn makkelijker door te geven. Vrijwel alles is digitaal gegaan, niets meer op papier. De werkstukken zijn nu ook beschikbaar voor alle excursieleiders. Een schat aan informatie over de gebieden hier in de gemeente Alphen aan den Rijn, Nieuwkoop en Gouda.'

Gert: 'Inhoudelijk is er ook meer aandacht voor de rol van water. We betrekken dan ook andere organisatie zoals het Hoogheemraadschap om dat verhaal te vertellen. We werken sowieso meer samen met andere organisaties, dat wordt gewaardeerd.'

Wat leer je tijdens de natuurgidsenopleiding

Tijdens de natuurgidsenopleiding leer je hoe je groene activiteiten kunt organiseren en begeleiden. Denk aan het opzetten en leiden van excursies, het werken met basisschoolleerlingen en volwassenen. Tijdens de opleiding zoek je uit wat jij leuk vindt om te doen. Ook leer je je eigen regio goed kennen. De natuur die er nu te zien is, maar ook het ontstaan en de rol van de mens daarin. De grotere thema's zijn meestal: bodem, water, flora, fauna, ecologie en landschap. Daarnaast is er veel aandacht voor duurzaamheid. (Bron: IVN.nl)

https://ivngeschiedenis.nl/IVN_6069/Cursussen.html

Waarom is het belangrijk voor IVN Alphen aan den Rijn om een NGO te organiseren?

Gerda: 'De NGO is de ruggengraat van de organisatie, zorgt voor nieuw bloed, geeft een energieboost. Wij organiseren het samen met een aantal IVN-verenigingen uit de omgeving: Nieuwkoop, Gouda en Woerden. Van de 30 cursisten kwamen uiteindelijk zo'n 14 uit Alphen aan den Rijn en omgeving en 12 uit Nieuwkoop. De cursisten maken kennis met alle werkgroepen. De lichting 2021/2022 is super enthousiast. Je ziet dat ze actief worden in de verschillende werkgroepen en brengen nieuwe ideeën in. Afgelopen jaar zijn er buiten de jeugdwerkgroepen jeugdactiviteiten georganiseerd: slootjesdag, bodemdierendag. Ook bij de excursies komen ze met nieuwe onderwerpen en gebieden, zoals een Hazenexcursie of een historische wandeling waarbij de herkomst van namen als 'Bedelaarsbos' en 'Spookverlaat' worden uitgelegd. De nieuwe activiteiten zorgen voor instroom bij de jeugdgroepen of dat mensen zich aanmelden voor de activiteitenmail. Bekend maakt bemind en zorgt voor nieuwe leden en vrijwilligers.'

Gert: 'Binnen IVN zien we dat IVN-verenigingen die geen NGO organiseren langzaam doodbloeden. Te weinig kader, te weinig vrijwilligers, waardoor geen NGO kan/wordt georganiseerd. Te weinig excursieleiders, minder activiteiten etc. Het is een vicieuze cirkel naar beneden.'

Gerda: 'Wat de NGO ook doet is groepsdynamiek. Mensen binden aan elkaar en aan de vereniging. Je houdt daar een groep mensen aan over die elkaar kennen en weten te vinden. Het is een netwerk.'

Waar zijn jullie trots op?

Gerda: 'De groepsdynamiek die ontstaat als je met elkaar op pad gaat. Alle cursisten moeten een presentatie geven aan de groep. Tops en tips worden besproken. Meeste komt van de mede-cursisten en er wordt op een respectvolle manier mee omgegaan en ook opgepakt.'

Gert: 'Wist je dat er drie cursisten zijn, die een baan in het groen gevonden hebben dankzij de cursus.'

Gerda: 'De magie van het ervaren. Aan een hazelnoot herkennen wie ervan gegeten heeft. De bijen in een buisje zien van een insectenhotel. De theorie kan je uit boeken halen, maar de ervaring niet.'

NGO 2022-2023

En bij het 100-jarig bestaan:

- Dankzij de Natuurgidsenopleidingen is IVN Alphen aan den Rijn nog steeds een florerende vereniging. Bevlogen mensen delen de kennis en laten anderen ervaren hoe bijzonder de natuur is en hoe alles met elkaar samenhangt. Hier direct in je eigen omgeving.

11x NGO van 1981 tot en met 2023

Tekst Irma Brugmans

Bladerend door 45 jaar edities Bont Allerlei kunnen we lezen wanneer de Natuurgidsenopleidingen de afgelopen 50 jaar zijn gehouden. Niet bij elke lichting wordt uitgebreid verslag gedaan wie er zijn geslaagd. De allereerste Natuurgidsenopleiding werd afgesloten in **Juni 1981**. Enerzijds leiden we dat af uit de eindverslagen die we in ons IVN-archief inzake NGO aantreffen en anderzijds wordt dit gemeld in een artikel van Janny Streefkerk in Bont Allerlei van februari 1982. In een artikel in Bont Allerlei van **mei 1985** wordt wel aandacht geschonken wie er geslaagd zijn. Wel 6 natuurgidsen worden afgeleverd, maar helaas worden er in deze periode nog geen foto's geplaatst in Bont Allerlei. Van de **lichting 1986/1987** weten we dat deze met 20 cursisten is gestart en dat er 15 over zijn aan het einde. In het archief treffen we 8 verslagen aan van cursisten van IVN Alphen aan den Rijn. **Op 9 juni 1990** krijgen 5 cursisten hun diploma uitgereikt. Een deel moet nog een deel van hun opdracht vervullen en krijgen dan op 6 oktober 1990 hun diploma. Helaas wordt daarover niet geschreven in de latere edities. In het jaarverslag over 1995 lezen we dat op **13 mei 1995** een 12-tal natuurgidsendiploma's zijn uitgereikt. Dankzij Janny Eskes hebben we hier nog een foto van.

In 2000 is het 25-jarig jubileumfeest van IVN Alphen aan den Rijn. In dat jaar slagen er op **24 juni 2000** 14 cursisten, waarvan 8 uit Alphen aan den Rijn e.o. 40% is dan afgefallen, maar '... voor de overige 60% was de opleiding een feest: samen dingen doen en leren die je echt interesseren.' Er is ook niks veranderd. Op **26 juni 2004** ontvingen 17 gidsen van Burgemeester Bogaard van Nieuwkoop en wethouder Tigelaar hun diploma. 5 deelnemers kregen een certificaat van deelname. En zo waar vereeuwigd met een foto. Foto's worden steeds meer gemeengoed in Bont Allerlei. Op **28 juni 2008** werden de diploma's uitgereikt aan 14 cursisten in de concertzaal van de streekmuziekschool, waarvan er 4 uit Alphen e.o. komen. 16 geslaagden en 5 bewijzen van deelname werden op **30 juni 2012** uitgereikt door Burgemeester Buijserd van Nieuwkoop of Wethouder Van Velzen van Alphen aan den Rijn. 4 jaar later is krijgen 20 natuurgidsen op **18 juni 2016** hun diploma van Wethouder Elkhuisen (Nieuwkoop) en wethouder Van Velzen de diploma's. 8 ontvangen een certificaat van deelname. In januari 2020 ging de volgende NGO-cursus van start. Vanwege corona moest deze voortijdig stoppen. In januari 2021 was een doorstart met een aangepast programma. 1x in de maand op zaterdag 2 excursies op een dag, zodat met een kleinere groep op stap kon worden gegaan. En de theorie- avonden met zoom en op een grote afstand in een lokaal. Op **24 juni 2023** kon aan

maar liefst 26! cursisten het felbegeerde papiertje worden uitgereikt door Wethouder Breeuwsma (Alphen a/d Rijn) en De Ridder (Nieuwkoop).

Geslaagden NGO 1995

Geslaagden NGO 2004

Geslaagden NGO 2008

Geslaagden NGO 2012

Geslaagden NGO 2016

Geslaagden NGO 2023

Wie de jeugd heeft, heeft de toekomst

IVN Alphen aan den Rijn heeft een florierende jeugdafdeling. Op dit moment zijn er 3 jeugdgroepen: de Vlinders (4-8 jaar), de Fladderaars (8-12 jaar) en de NatureXplorers (12-16/18 jaar). We spraken met de coördinatoren van deze groepen, respectievelijk Gerda Bonninga, Maarten Hooghiemstra en Suzanne van Egmond.

Gerda Bonninga, Suzanne van Egmond, Maarten Hooghiemstra

Wat is het belang van de jeugd(groepen) voor IVN Alphen aan den Rijn?

Gerda: 'Kinderen willen we liefde voor de natuur en bewustzijn bijbrengen hoe belangrijk de natuur is voor leven op aarde. We houden de boodschap klein dat je de natuur nodig hebt. We willen het niet te zwaar maken, maar hopen dat het beklijft en dat ze er later nog eens aan terugdenken.' **Suzanne:** We planten een zaadje en hopen dat ze vroeg of later terugkomen. Bij de NatureXplorers (en bij de Fladderaars ook) laten we ze kennismaken met de andere werkgroepen van IVN Alphen aan den Rijn. Na de middelbare school verlaten ze Alphen om te studeren, maar wellicht komen ze daarna terug als vrijwilligers of met hun kinderen naar de activiteiten.'

Gaat het alleen om liefde voor de natuur bij te brengen?

Maarten: 'We bieden ook een hele gezellige ochtend voor de kinderen. Ze zien elkaar maandelijks, vriendschappen worden gevormd. Ook kinderen die wat meer solistisch zijn worden in de groep opgenomen. Het is een niet competitieve omgeving. Er hoeft geen prestatie te worden geleverd, zoals bij sport.' **Gerda:** 'De kinderen voelen zich veilig bij ons. De natuur geeft rust. Met de handen in de aarde, dingen doen, voelen, ervaren. Zo had ik een keer een jongen, die van de stress regelmatig zijn T-shirts kapot beet in de 1,5 uur de natuur in met ons, deed hij dat niet. Daar ben ik heel trots op, dat we dat effect hebben.'

Zijn er nog dingen veranderd in 50 jaar

Gerda: 'Er zijn al grote verschillen met zo'n 10-15 jaar geleden. Destijds organiseerden we één activiteit rond een thema. Nu hebben we nog steeds een thema, maar organiseren we 3 á 4 onderwerpen/activiteiten.' **Maarten:** 'De spanningsboog van kinderen is veel kleiner geworden. Ze komen ook veel minder buiten en mogen niet altijd vies worden.' **Gerda:** 'Een andere verandering is de digitalisering. Dat maakt het contact met kinderen en ouders onderhouden makkelijker, ook om wijzigingen door te geven.' **Suzanne:** 'Bij de NatureXplorers hebben we met de kinderen een whatsapp-groep. Ons programma is flexibel en niet meer vast op de vrijdagavond, zodat we makkelijker kunnen

aansluiten bij de activiteiten van de andere werkgroepen. De ouders houden we via de mail op de hoogte.' **Maarten:** 'Mensen vinden het soms lastig om zich ergens op vast te leggen. Gevraagd wordt of het verplicht is alle keren te komen. Ze zouden liever per keer beslissen. We houden het daarom laagdrempelig, vragen een klein bedrag voor het hele seizoen Fladderaars.' **Gerda:** 'Bij de Vlinders wordt per keer ingeschreven en betaald.'

In het verleden zijn er HAPS-kampen georganiseerd, komen die nog weer?

Gerda: 'Er wordt veel meer stil gestaan over verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid. Het is wel een hele verantwoordelijkheid. Stel dat er wat gebeurt. Je moet elkaar beschermen.' **Suzanne:** 'Ik ben in mijn jonge jaren leiding geweest bij de scouting. Daar gingen we op kamp, had je als 18-jarige met 8 jonge leiding de verantwoordelijkheid over een groep kinderen. Daar stond je toen niet zo bij stil.' **Gerda:** 'Vroeger had je het prehistorisch kamp, voor ervaren van de prehistorie hoeven we nu niet meer zo ver weg. We kunnen wat dat betreft daarvoor in Archeon terecht.'

Is er nog wat nieuws in de aanpak?

Suzanne: 'Behalve de jeugdactiviteiten in de Jeugdgroepen zijn we als IVN Alphen aan den Rijn (red: excursiewerkgroep) vorig jaar gestart met losse jeugdactiviteiten voor gezinnen, (groot-)ouders met kinderen. We hebben een IVN Sloopjes-

dag georganiseerd (kijken wat er krioelt aan leven in het water) en een IVN Bodemdierendag (kijken wat er leeft in de bodem). **Gerda:** '... en een Vleermuizenexcursies.' **Suzanne:** 'We bereiken met de activiteiten niet alleen de kinderen, maar ook de ouders. Mensen weten niet hoe belangrijk bodemdieren zijn voor de diversiteit en leven in onze natuur. En via de activiteiten krijgen we ook weer aanmeldingen voor de jeugdgroepen en ouders raken geïnteresseerd voor de andere activiteiten van IVN. We willen uiteindelijk naar elk kwartaal een jeugdactiviteit en mogelijk een gezinsactiviteit, zodat ouders erbij kunnen helpen.'

Is dat nog een ding: aanwas voor de groepen?

Suzanne: 'Bij de NatureXplorers gaan we er niet zomaar vanuit dat nieuwe leden zomaar los komen aanlopen, voor ons zijn de Fladderaars dus belangrijk.' **Gerda:** 'Voor de leeftijdscategorie 4-12 jaar is dat makkelijker. Behalve eerdergenoemde losse jeugdactiviteiten, moeten we het hebben van aanloop bij het Bezoekerscentrum. Maar ook artikelen in Alphens Nieuwsblad, social media helpen daarbij. We moeten het vooral hebben van mond- op mondreclame, folders op scholen ophangen, maar dan moet je wel een ingang op school hebben.' **Maarten:** 'en de doorstroming van de ene groep naar de andere is een manier. We organiseren dan een gezamenlijke activiteit aan het einde van het jaar voor de Fladderaars, zodat ze alvast kunnen kennismaken met de NatureXplorers.'

Dan is de overstap minder eng. Op dit moment hebben we nog maar 10 Fladderaars, dus we kunnen nieuwe leden gebruiken.'

Waar zijn jullie trots op?

Gerda: 'Dat we in 10-12 jaar zijn gegroeid van 1 naar 3 groepen. Van een groep van 8 - 12 jaar naar 3 groepen in de leeftijd van 4-16 jaar. Dat is wel uniek, geen enkele IVN-vereniging heeft dat.'

En verder...

Maarten: 'Soms vind ik het wel een flinke taak om coördinator te zijn. Maar als je ziet wat het doet voor de kinderen, dan krijg ik daar wel een goed gevoel over. Dat zetten we toch maar met elkaar neer. Dat is de motivatie.' **Gerda:** 'IVN bereidt de bijeenkomsten goed voor. Er wordt over nagedacht wat te doen, te zorgen voor de materialen. Zo goedkoop mogelijk, want we zijn een non-profitorganisatie en worden niet gesubsidieerd. Voor bijzondere activiteiten proberen we wel eenmalige subsidies te krijgen.'

En bij het 100-jarig bestaan:

- Dan heeft IVN Alphen aan den Rijn nog steeds de grootste jeugdafdeling van IVN in Nederland. De vrijwilligers en coördinatoren van nu zijn de jeugleden van destijds. Er is meer aandacht voor diversiteit. Culturen leren van elkaar.

Jeugd

Bijzondere gebeurtenissen

Tekst Irma Brugmans

In de ruim 40-jaar dat IVN Alphen aan den Rijn jeugdgroepen heeft vallen de meerdaagse reizen het meeste op. In het interview met de huidige coördinatoren worden deze al genoemd. Uit Bont Allerlei hebben we onderstaande informatie hierover gehaald. Een nostalgische blik terug.

Spanje reis naar Coto Donana

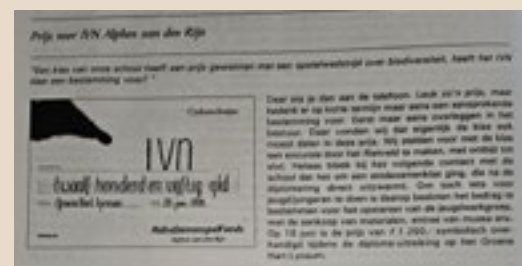
In het kader van het (eerste) Europees Jaar van het Milieu heeft ICONA, het Spaanse Nationale Instituut voor Natuur- bescherming, een educatief project voor de jeugd (12 tot 16 jaar) in het voorjaar van 1987 georganiseerd. In februari en maart waren iedere week ongeveer 100 deelnemers uit diverse lidstaten te gast in het Nationale Park Donana. Het landelijke IVN nodigde 2 Nederlandse groepen uit om deel te nemen. Te weten Valkenswaard/Heeze en Alphen aan den Rijn. De jeugdgroep van IVN Alphen aan den Rijn stonden toen al goed bekend. En zo togen 15 kinderen van 12 tot 16 jaar naar Coto de Donana (ten noorden van Cadiz). Met als begeleiding Ine Bos (werkzaam bij milieueducatie en Spaans sprekend) en Ans de Vrey (coördinator van de jeugdgroepen). Een hele onderneming, alleen al omdat voor al die kinderen vrij gevraagd moest worden op hun school. En sommigen waren nog nooit zonder hun ouders op pad geweest. Ze werden in Spanje ondergebracht in huisjes en kregen een compleet programma voorgeschoteld. 10 dagen hebben de kinderen een week lang samen met Engelsen, Grieken en Spanjaarden geleefd en beleefd in natuur en cultuur. 'Het was fantastisch, om dit mee te maken. De reis, de goede organisatie, de versmelting van culturen, de vriendschap en verbondenheid, de natuur en natuurbeleving, de jeugd en hun belevingservaring, het weer en dat alles dat wij dat mochten beleven was fantastisch.' Aldus Ans de Vrey in een verslag in Bont Allerlei.

De jeugdafdeling in Spanje bij een kurkeik.
(foto Ans de Vrey).

Prijs voor IVN Alphen aan den Rijn

'Een klas van onze school heeft een prijs gewonnen met een opstelwedstrijd over biodiversiteit, heeft het IVN daar een bestemming voor?' Een prijs van fl 1.250,- werd op 18 juni 1998 tijdens de diplomautreiking op het Groene Hart Lyceum uitgereikt. Het bedrag is besteed aan het (weer) opstarten van de jeugdwerkgroep, dat na vertrek van coördinator/trekker Ans de Vrey in het slop was geraakt.

Cadeaucheque

Afbeelding van 'Het groene blaadje'. Het jeugdblad dat zo'n 40-maal verschenen is. Hierin werden de meeste activiteiten van de jeugdgroepen vastgelegd.

HAPS kamp

Onvergetelijke herinneringen hebben de kinderen (en de leiding) aan de prehistorische kampen in Apeldoorn en Eindhoven. 'Ieder kind zou eens even in de prehistorie geleefd moeten hebben. Om te beleven hoe het is om afhankelijk van de natuur te zijn, om de dingen samen te moeten doen. Bovendien kom je aan de praat over onderwerpen waar je anders niet aan toekomt.' Aldus Ans de Vrey in Bont Allerlei bij gelegenheid van het 25-jarig jubileum.

's morgens wordt het brood gekneed voor de middagmaaltijd en de volgende morgen. Het goed gekneede brood wordt op de lange plank gelegd. Na 't kneden wordt het brood in de oven gedaan. Andere groep is aan het spinnen met de spintol.
(Foto Lydia Beekhuis)

De gehele jeugdgroep van IVN Alphen aan den Rijn tesamen met de vrijwilligers en kerngroep mensen in 'Prehistorisch kamp te Apeldoorn (groepsfoto) ter afsluiting van seizoen 84/85 gehouden op 21-23 juni 1985. (Foto Lydia Beekhuis)

Aan 't werk voor de avondmaaltijd. Janny snijdt hier een varkenspoot met een vlijmscherpe steen (mesje)
(Foto Lydia Beekhuis)

Natuureducatie

Liefde overbrengen voor de natuur

IVN wil mensen bewust maken van de omgeving waarin zij wonen, werken en recreëren, en hoopt te bereiken dat zij zich daardoor milieubewust gaan gedragen en meer van de natuur in hun omgeving gaan genieten. Hoe doen we dat? We spraken met Liesbeth Bos (coördinator Lezingen), Dick Warmerdam (coördinator Excursies) en Mireille van Duuren (lid van beide werkgroepen).

Van links naar rechts Dick Warmerdam, Liesbeth Bos en Mireille van Duuren

De Natuurgidsenopleiding (NGO) is de rode draad. Alle drie hebben de NGO-cursus gevolgd. Weliswaar elk in een ander jaar (Dick – 2003, Liesbeth – 2015 en Mireille – 2022), maar alle drie dachten met pensioen in gedachten, dat vrijwilliger bij IVN worden een mooie manier is om tijd te besteden aan hun passie/ interesse in natuur en duurzaamheid.

Hoe komt elk jaar het programma tot stand?

Dick: 'We vragen de gidsen om aan te geven wat ze willen doen. We houden excursies door de hele gemeente Alphen aan den Rijn. Iets verder weg mag, maar wel binnen de gemeentegrenzen. We laten mensen kennismaken met de verrassende en soms ook onbekende kleine natuurgebieden in hun eigen omgeving.' Liesbeth: 'Al geldt dat niet voor de vogelexcursies, die door de Vogelwerkgroep worden georganiseerd. Die worden gehouden in de natuurgebieden waar bepaalde vogelsoorten te vinden zijn: bijv. de Waddeneilanden, Veluwe, Maasvlakte.'

Mireille: 'Met de nieuwe lichting gidsen (Natuurgidsenopleiding 2022) zien we veel vernieuwing.'

Kunnen jullie voorbeelden geven van die vernieuwingen?

Liesbeth: 'In het verleden hebben we wel vaker de combinatie lezing met een excursie gegeven. Maar in 2024 hebben we voor het eerst een korte presentatie gegeven over nuttige bodemdieren en daarna zijn we naar buiten gegaan om bodemdieren te zoeken en op naam te brengen. Later in het jaar hebben we dat herhaald maar dan met vleermuizen.' Dick: 'Het voordeel daarvan is dat je meer informatie kunt geven en ook kan laten zien dan buiten tijdens de excursie. Aan de andere kant is de presentatie korter, waardoor ook kinderen geboeid blijven. Het geeft meer rust.'

Mireille: 'Op deze manier kun je ook meer mensen meenemen op de excursie. We hadden 105 deelnemers en zijn uiteindelijk 3 avonden op pad geweest met steeds 3 gidsen.' Liesbeth: 'De natuurfilms van Monique Smulders over natuur in Alphen waren ook heel bijzonder.'

Nog meer?

Dick: 'Het is niet meer zo, dat je als gids alleen maar een verhaal aan het vertellen bent. Het gaat tegenwoordig meer om zelf beleven, ervaren.' Mireille: 'We geven de deelnemers vaak zelf iets in handen om mee te doen: een bingokaart, een puzzel om op te lossen of een deel van het ABC van de interactieve natuurapotheek.' Liesbeth: 'Ik ben van de kennis. Alleen beleving zou ik niet kunnen. Ik wil inhoudelijk iets kunnen overdragen.' Mireille: 'Het is toch mooi als je die gezichten van verbazing ziet als je vertelt dat een vleermuis zelf even de zwangerschap kan stopzetten? We kijken of we iets van gekkigheid kunnen vertellen. Zoals wat heksensnot is. Zorgen voor een herinnering, die ze niet vergeten.'

En hoe zit dat bij de lezingen?

Liesbeth: 'We hebben een gevarieerd aanbod aan lezingen. Het is een mix van onderwerpen. Dat wat je in je eigen omgeving terugziet of kan zien, zoals Kuikensterfte in de Wilck, lezingen over Watermanagement, die lezingen waren druk bezocht. Maar ook zaken/onderwerpen die verder weg zijn. Zoals de lezing van Ylva over haar tijd op Antarctica. Wat mensen bezig houdt trekt altijd. We zijn heel kritisch op wie de lezing geeft. Het moet iemand zijn die goed kan vertellen en inspireert.'

Wie komen op de excursies en lezingen af?

Dick: 'Alles door elkaar, niet een bepaald type, wel per onderwerp verschillend. Bij excursies zijn het wel overwegend oudere mensen. Behalve bij de speciale kinderactiviteiten, dan zijn het meer gezinnen. Laatst hadden we ook een scoutinggroep. Ook hebben we voor speciale groepen excursies georganiseerd, zoals voor de oogvereniging (blinden en slechtzienden). Mireille: 'En niet te vergeten het programma voor nieuwkomers (statushouders) dat we recentelijk hebben opgezet. In het voorjaar van 2025 is er een excursie en gaan ook tolken mee. We kijken of we deelnemers kunnen interesseren om vrijwilligerswerk te doen bij één van onze werkgroepen zoals Vrijwillig Landschapsbeheer.'

Hoe is het toekomstperspectief?

Dick: 'Publiciteit is ontzettend belangrijk. We merken zodra een bericht in de krant of onze lokale nieuwsbrief heeft gestaan of op sociale media, dat de aanmeldingen binnenkomen.' Liesbeth: 'Ook vervanging is belangrijk. Ik heb aangegeven te willen stoppen met de coördinatie, maar er heeft zich nog niemand gemeld.' Mireille: 'Goede coördinatie is heel belangrijk. Ik merk dat Liesbeth en Dick van begin tot eind de regie hebben over de lezingen en de excursies, daarom loopt het ook zo goed. En ze verwerken alle aanmeldingen en zorgen ervoor dat we als gidsen een goed over-

zicht krijgen van de deelnemers.' Liesbeth: 'En laten we vooral niet vergeten dat het alleen maar kan dankzij de natuurgidsen en andere vrijwilligers die ons helpen bij het organiseren van de lezingen en excursies.'

En bij het 100-jarig bestaan:

- Door het stoppen van de warme golfstroom is het in Alphen aan den Rijn kouder geworden. De zeespiegel is 0,5 meter extra gestegen buiten de verhoging, die al voorspeld werd. De natuurbeleving is de afgelopen decennia wel veranderd. We geven als IVN nog steeds excursies, maar nu in de vorm van rondvaarten en in de winter als schaatsexcursies. Noordelijke soorten als koperwiek komen hier nu ook voor. Bijscholing op dat gebied wordt gegeven. Door het kouder worden, duurt de zomer 3 maanden, alles is tegelijkertijd in bloei. Narcis, Sneeuwklokje, Pinksterbloem, Koekoeksbloem, Fluitenkruid etc. allemaal tegelijk

Werkgroep Planologie: aandacht voor groen(-compensatie)

Tekst: Hans Krüse

In Bont Allerlei wordt voor het eerst melding gemaakt van de werkgroep Planologie in 1997. Joost van Beek en Hans Krüse zijn er even voor gaan zitten: wanneer is de werkgroep planologie opgericht en wat zijn de resultaten waar we trots op kunnen zijn?

Hans Krüse en Joost van Beek

Joost en Hans hebben aanvankelijk tijdens hun hardlooptochten in de woonomgeving gesprekken gevoerd over dingen die opvielen in en om Alphen met betrekking tot groen en natuur. Zo benaderden ze de gemeente over het beheer van de berm- en oever- van de Compierkade, dat ecologisch zou kunnen. De gemeente was bereid om hun voorstellen over te nemen en ook over andere groenkwes- ties met hen te overleggen (1995 e.v.). De eerste intensieve actie was in 1995 met een bezwaar tegen het peilbesluit Noord- en Zuideinderpolder. N.a.v. overleg bij de provincie werd geen 20 cm verlaging in één keer doorgevoerd, maar 15 cm in een drietal stappen verspreid in de tijd en compen- satie in de oever van de Aarlanderveense wetting. Ergens in 1999 is er sprake van de werkgroep planologie en beheer met meer deelnemers. In dat jaar speelden ook plannen voor de omgeving van het stationsgebied vanwege de ontwikkeling van Kerk & Zanen. De groenzone langs het spoor zou daarbij verdwijnen. IVN heeft toen groencompen- satie gevraagd. Dat is uiteindelijk gerealiseerd in de vorm van een paar eilandjes langs het spoor ten westen van de Laan der Continenten, waar de natuur haar gang mocht gaan.

Het bestuur vond het verstandig om de bestuursleden een werkgroep toe te wijzen om voeling te houden met de vele activiteiten binnen IVN. Bij de werkgroep planologie speelde daarbij mee, dat IVN niet graag een negatief imago wilde krijgen vanwege bezwaren tegen gemeentelijke plannen. Dat was met name het geval bij acties tegen bomenkap, zoals bij de rode beuk in het stadshart, die in maart 2001 uiteindelijk is gekapt na een intensieve actie om hem verplaatst te krijgen. De tol bij de rotonde in de Laan der Continenten is van het hout van die beuk gemaakt. En vooral in 2015 rond de kap van diverse oude beschermwaardige bomen bij het bouwplan m.b.t. het voormalige Scalacollege. Mede dankzij omwonenden is er toen één boom verplaatst.

De werkgroep planologie pakte ook grotere projecten op, waar het groen- en natuurbelang in het geding was en waar kansen werden gezien. Dat lukte regelmatig maar ten dele. Zo resteerde van het aan 70.000 Alphenaren beloofde wandelbos (nummer 1 uit de actie “wat te doen met 10 miljoen”) slechts een kleine toevoeging van groen aan het geriefbos langs het Windepad (2010). Meer succes boekte IVN dankzij de inzet van Bauke de Haan met de compensatie van verlies aan groen/natuur door de vestiging van de overslagterminal langs de Gouwe (2014). Die compensatie werd neergelegd langs de Compierkade. In de persoon van met name Hans van Dam is het Spoorbos in Boskoop gevrijwaard van bebouwing (2017).

De aandacht die IVN vroeg voor de rugstreeppadden in Kerk en Zanen leidde tot een compensatiegebied: het zgn. paddeneiland, waar het beheer al 10 jaar is overgenomen van de gemeente met vrijwilligers van IVN en bewoners. Tegenwoordig kunnen we beter spreken van het natuurei- land, omdat er geen rugstreeppadden meer voorkomen, maar wel een interessante natuurkwaliteit is te vinden,

dankzij afsluiting in het broedseizoen en de afwisseling in biotopen door het beheer.

Verder kunnen genoemd worden: de inspanningen (o.a. samen met bewoners van het Rietveldsepad) om een nieuwe weg door het Zaanse Rietveld tegen te houden. We moeten echter alert blijven! Evenals de gesprekken met Staatsbosbe- heer om duidelijkheid te krijgen over het beheer en te stoppen met het klepelen.

Een van de laatste acties betrof de ontwikkeling van het “landgoed Verboom” tegen de grens met Ter Aar aan. De eerste (bouw)plannen mbt het landgoed waren te grootscha- lig. Er zou een appartementencomplex komen. Daar is bezwaar tegen aangetekend. Later is het bouwplan bijge- steld maar bleef het bezwaar bestaan van geen doorgang van het landgoed naar het Windepad, hetgeen strijdig is met Natuurschoonwet-doelen. Vervolgens is de Stichting Land- schapsfonds Alphen aan het werk gegaan om een laarzen- pad tussen Windepad en landgoed te realiseren. IVN sloot toen een compromis: een bruggetje naar dit laarzenpad, te bekostigen door de bouwer, tegen het opheffen van het bezwaar bij de Raad van State.

Individueel komen Hans en Joost nog af en toe in actie, bijvoorbeeld mbt het (ecologische) beheer van een aantal gebiedjes (Hans). En mbt de inrichting van Gnephoek - nav eerder bezwaar tegen bebouwing NZ einder polder - en mbt de agenda groene leefomgeving (Joost en Stef Strik). Een werkgroep planologie blijft nodig. Groen en natuur worden vaak te makkelijk opgeofferd voor sterkere belan- gen. Daarvoor zijn gemotiveerde mensen nodig die beschik- ken over een lange adem.

En bij het 100-jarig bestaan...

- De laatste 50 jaar is IVN Alphen aan den Rijn actiever geworden. Er was een grote vraag in de maatschappij naar woningen. En Alphen had veel woningbouwprojecten op stapel staan, waardoor de druk op de leefomgeving toenam. IVN heeft de belangen van de natuur verdedigd, want die hebben geen stem. Gemeente Alphen aan den Rijn heeft dankzij de werkgroep Planologie goede afwegin- gen kunnen maken, zodat we ook nu nog kunnen genieten van planten en dieren in hun natuurlijke habitat.

Laatste bericht van de rode beuk
Hij heeft geduld met ons gehad
Keek niet op een jaar hij heeft

Zich niet verstaanbaar kunnen
Maken tot zijn spijt hoorde

Het oordeel gelaten aan
Heeft zich in stilte voorbereid

Geeft de schat die hij verborg
Onder zijn wortels eindelijk prijs

Wat van hem rest
Staat hier in letters opgedroogd

Hans Krüse

Bron: BA nr. 2-2001

Natuurbehoud

Vrijwillig Landschapsbeheer: een gezellige club

De werkgroep Vrijwillig Landschapsbeheer (VLB) bestaat al sinds 1980 en is daarmee een van de oudste werkgroepen van IVN Alphen aan den Rijn. De organisatie van de werkdagen is in handen van Wim Dieho, Gert de Geest, Carolien Kaasenbrood en Sander van Leeuwen. Bont Allerlei sprak met de laatste twee

Wim Dieho

Carolien Kaasenbrood

Gert de Geest

Sander van Leeuwen

Wat is het voor een groep?

Carolien: 'Het is een leuke, gezellige groep. Op de reguliere werkdagen (iedere 2^e zaterdag van de maand van oktober tot en met maart) komen gemiddeld 25 vrijwilligers bij elkaar voor onderhoudswerkzaamheden in de natuur. Het overgrote deel is een vaste groep, maar we hebben zo'n 50 vrijwilligers, die we elke keer uitnodigen. Sander: 'Het is vrijheid, blijheid. De vrijwilligers schrijven in, wanneer ze kunnen. Het is geen verplichting. Maximale flexibiliteit. Ook zijn het veelal gepensioneerden. De groep is hecht. Het wel en wee wordt gedeeld en er wordt op elkaar gelet. Er is ook altijd ruimte voor een dolletje ongeacht de leeftijd van de vrijwilliger, maar altijd met respect.' Carolien: 'Behalve gepensioneerden lopen er ook elk jaar wel jongeren mee, die op deze manier invulling geven aan hun sociaal maatschappelijke stage. En natuurlijk komen ook de Fladderaars elk jaar een keer mee (jeugdgroep 8-12 jaar van IVN Alphen aan den Rijn).'

Onderhoudswerkzaamheden? Wat houdt dat in?

Carolien: 'De kern is natuurlijk het onderhouden van geriefbosjes. We doen dat in opdracht van Gemeente Alphen aan den Rijn, Zuid-Hollands Landschap, Hoogheemraadschap Rijnland en particulieren. Maar naast het zagen doen we nog veel meer. Maaien, riet ophopen, schoffelen, bosmaaieren, vuilprikken. We houden de omgeving schoon. Na een storm hebben we een keer zakken vol van die plastic potjes van kwekers uit de natuur gevist. En je wilt niet weten wat we in de omgeving van McDonalds aantreffen.' Sander: 'En vergeet het planten niet, bijv. in het Ploeterbos. We hebben geholpen het Lansingerbos aan te leggen. De ene helft van de groep stond in het water te planten en andere op een keiharde dijk. Vandaar dat ploeteren.' Sander: 'We komen niet in alle gebiedjes elk jaar. Het is ook afhankelijk van het weer. Bij sommige gebiedjes is het onderhoud pas goed te doen als de sloot is bevroren, dan kun je er goed bij.'

Wat zijn geriefbosjes en hoezo vrijwillig landschapsbeheer?

Carolien: 'Geriefbosjes zijn bosjes elzen, essen of wilgen. Voor het 'gerief' van boeren. Die gebruikten het hout voor het boerenbedrijf: voor de kachel, afscheidingen maken, voor de stelen van gereedschap, mandjes vlechten etc. Het is een onderdeel van ons historisch cultuurlandschap. Sander: 'Toen we meer dan 40 jaar geleden begonnen werden de bosjes verwaarloosd. Boeren hadden het hout niet meer nodig. De bosjes werden te groot en konden daardoor de kade/oever beschadigen. Daarnaast is het een typische Nederlands landschap, dat wilden we bewaren.'

Wil je meer weten over geschiedenis van Vrijwillig Landschapsbeheer? Lees dan het stukje van Henk Jan Habermehl, geschreven bij het 40-jarig bestaan van VLB in 2020 in de digitale versie.

Wat is er veranderd?

Carolien: 'Communicatie is zoveel makkelijker geworden met whatsapp.' Sander: 'De apparatuur is steeds meer professioneler geworden. We hebben een grotere versnipperaar, en meer gemotoriseerde motorzagen om het zwaardere werk makkelijker te maken.' Carolien: 'en ook daarmee meer aandacht voor veiligheid.'

Meer aandacht voor veiligheid? Voorbeelden?

Sander: 'Voor het hanteren van een gemotoriseerde motorzaag moet je gecertificeerd zijn. Ik heb in 2013 mijn certificaat gehaald. Dat is best een pittige cursus van 4 dagen en elke 3 jaar moet je die laten hercertificeren in een 2-daagse cursus.' Carolien: 'Wij als coördinatoren lopen veel rond om te kijken of het goed gaat. Hebben mensen hun helm op, handschoenen aan. Hanteren ze de materialen op een goede manier. Een aantal mensen hebben EHBO. Gelukkig gebeurt er vrijwel nooit wat, want je bent altijd bezig op afgelegen plekken. Niveau pleister plakken.'

Wat doen jullie nog meer als coördinatoren?

Carolien: 'Ik zorg voor de uitnodigingen. Aan het begin van het seizoen komen we bij elkaar om een planning te maken. Waar wordt onderhoud gepleegd. Tegenwoordig redden we het niet meer met de reguliere zaagdagen en plannen we ook op vrijdagen werkzaamheden in.' Sander: 'Ik help Wim met onderhoud van het materieel. Wim doet de voorbereidingen van een werkdag: Wat voor gereedschap is er nodig en zorgt dat dat op de betreffende locatie komt.' Carolien: 'Om dat te bepalen schouwen we de locatie van tevoren en worden de te zagen bomen gemerkt.' Sander: 'en vergeet niet de cake en soep.' Carolien: 'We maken aan het begin van het seizoen een rooster wie de cake en wie de soep maakt. Dat is vaste prik op de reguliere werkdagen. We zetten een tent op en op de hele koude dagen ook een kacheltje om de kou net uit de tent te krijgen.'

En bij het 100-jarig bestaan...

- Het lukt IVN nog steeds om het cultuurhistorisch landschap in stand te houden. Hier en daar zijn wel bosjes slachtoffer geworden van de immer uitdijende bebouwing. Vers gepensioneerden vinden de werkgroep aantrekkelijk om bij aan te sluiten en het mee te nemen gesnoeide hout blijft een fijne incentive voor de vrijwilligers. De werkgroep VLB is nog steeds een hechte groep.

VLB

2025 - 45 jaar Vrijwillig Landschapsbeheer

Tekst Henk Jan Habermehl / Foto's archief VLB

Henk Jan Habermehl vrijwilliger bij het Vrijwillig Landschapsbeheer (VLB) vanaf het 1^e uur beschreef in Bont Allerlei nr. 2 – 2020 hoe het VLB 40 jaar eerder van start ging. In dit jubileumnummer herplaatsen we het artikel integraal.

Vrijwilligerswerk in kleine natuurgebiedjes
In de late herfst van 1979 stond in het mededelingenblad van de Gemeente een oproep voor vrijwilligerswerk in kleine natuurgebiedjes in het weidse poldergebied. De eerste werkdag was in december. Aan de wieg van dit initiatief stonden: Jos Teeuwisse, leraar aardrijkskunde, bezig met een scriptie over de zogenaamde Geriefhoutbosjes ; Sjoerd Dijkstra, ambtenaar gemeente Alphen aan den Rijn, en Boskoper Cees van der Kooij, timmerman/aannemer.

Verrommeling door achterstallig onderhoud
Het idee sprak mij meteen aan: als kind woonde ik met buiten het tuinhokje zicht op de polder. Het Zwarte pad, de landbouwweg achter de spoorlijn bood nog meer zicht, maar alleen in echte winters als in 1954, 1956 en 1963 kon je over het ijs naar die geheimzinnige enclaves met veel riet, struiken, hazen en doorgeschoten bomen. Na de oorlog was deze bron voor brandhout in vergetelheid geraakt en trad door achterstallig onderhoud ernstige verrommeling op. Het gebruik door de boeren was door de komst van kunstmest en vooral subsidies ('de boeren hebben ons door de Honger-winter heen geholpen') buiten zicht geraakt. Het was nu: produceren en nog eens produceren, dus die zogenaamde natuur omzetten in productieterrein voor melk, kaas en boter. Scheislotten dempen en grasland kweken.

Onbekend werk, groot enthousiasme
We gingen aan de slag, we waren een hoog gehalte aan agrarisch onbekenden, werkzaam in het onderwijs en de ambtenarij. We kregen degelijk ouderwets handgereedschap (en dat kenden we nauwelijks); veelal waren kroontjespen dan wel schrijfmachine ons dagelijks vertrouwd. Dat handgereedschap moest na afloop door Cees ambachtelijk gescherpt, gevild en gezet worden. Beschermende kleding was toen gewoon oude plunje. Ervaring ontstond door opduiken-de fouten: een rechtstandige stam bijna boven je macht inzagen leidde er toe, dat de stam naar die zaagsnede overhelde en de handzaag muurvast klem kwam te zitten.

Wisten wij veel dat een valkerf essentieel was! De foerage, de beloofde soep, bij het meegebrachte eigen lunchpakket werd geleverd door een schoonmoeder. De werkers en vooral de zagers, onervaren met spierarbeid, zetten veel te veel kracht, tot schade van de werktuigen, en de volgende ochtend werd het kreunend uit bed kruipen.

Het enthousiasme was en werd groot, en soms werd het een val: op zaterdag onderhoud plegen aan een verwaarloosd geriefbosje van een dagelijks zwoegende landman en dan op maandag een bezwaarschrift op het gemeentehuis brengen met het verzoek tot handhaving van allerlei nieuwe ambtelijke regels: daarmee maak je geen vrienden en medestanders. Die agrariërs, verguld met de aandacht, meldden dat zij toch al duizend jaar dit cultuurlandschap in stand hielden. Ook de bebouwing van Kerk en Zanen maakte dat we gewaar werden te werken in de achtertuin van de bewoners. Ze gingen meedoen en meedenken.

Al doende leert men
Maar goed, al doende leerde je, het meest door schade en berouw. We kregen oog voor de zin van een cyclus van onderhoud, het gefaseerd afzetten, het beschermen van het algemene beeld enz. We ontdekten bij het werken dat je fanatiek zagende buur het grootste gevaar vormde bij dit werk en dat we echt voorzichtigheid voor anderen, en zelfs voor onszelf, en de natuur moesten betrachten.

Er waren fases dat we de takken moesten verbranden. Later bleek dat vervuilend en werden de takkenrillen ontdekt als schuil- en nestelplaats voor alles wat van nature in zo'n kale polder wilde leven. Even gingen we het gezaagde verkopen, toen verdelen als loon in natura, de standaardmaat van delen van boomstammen werd de kofferbakmaat van de auto. In de buurt van het Spijkerboor was het gebruik van onze schouw, de Leviathan, onontbeerlijk. Stammen wegkruien met een kruiwagen was niet te doen, maar de schouw, graag diep beladen, bracht uitkomst. Locaties die met de auto bereikbaar waren, trokken de meeste vrijwilligers!

Uit verslag winterseizoen 1980/1981
Deze winter draaide de werkgroep vrijwillig landschapsbeheer haar eerste echte werkseizoen. De activiteiten in de winter 1979/1980 waren opgezet om de haalbaarheid van deze werkgroep te onderzoeken. De activiteiten van dit jaar hebben aangetoond dat er vrijwilligers en werk genoeg zijn die het bestaansrecht van deze IVN-werkgroep rechtvaardigen. Het gekapte hout is gedeeltelijk door vrijwilligers meege-nomen ander deel om de waterkanten te verstevigen. De belangrijkste materiële steun kregen we dit seizoen van de gemeente Alphen aan den Rijn in de vorm van subsidie, gereedschap en plantmateriaal.

Boerengeriefbosjes zijn van cultuur-historische waarde
door JIM VAN VEENENDAAL

W. Dieho: „Zuinig zijn op geriefhoutbosjes.”

- Gereedschappen:** snoei- of takkenzaag; jirizaag; beu gelzaag (klein/groot); hiep (extra gevaarlijk!).
Boomsoorten: (knot)wilg, els, es, populier, meidoorn, eik, berk, vlier.
Locaties:
- De Spijkerboorse kade ('ons thuisland'), i.c. het zogenaamde Koeienkerkhof, plek voor de onmisbare tent;
 - het bos op het schiereiland van Van Eijk aan de Kooiweg (Boskoop);
 - de bosjes in de polder Alphens Rietveld tegenover de Spijkerboorse kade (met name het eiland van Dirk);
 - verdwenen bosjes op het tracé van R.W. 11 en langs de Burggoog;
 - de bosjes tussen de twee weteringen (nu ten noordwesten van het Weteringpad);
 - het zogenaamde Futenbos (broekbos) t.o. Kortsteekterweg 16;
 - de bosjes in de Ridderbuurt (Kammeraad);
 - het bosje in de Hoorn nabij de Oostvaart;
 - incidenteel te Bodegraven (Meije-kade), Steekterpolder en Kortsteekterpolder.

50 jaar IVN Alphen aan den Rijn, 20 jaar vogelwerkgroep

Op verzoek van Bont Allerlei heeft Stef Strik, enthousiast vogelaar en coördinator van de Vogelwerkgroep teruggekeken op de geschiedenis van de Vogelwerkgroep en wat er veranderd is in 50 jaar IVN.

Tekst en foto's: Stef Strik

Stef Strik

Moordstart in 2005

De IVN-vogelwerkgroep Alphen aan den Rijn is op 22 januari 2005 opgericht in kinderboerderij Zegersloot, juist op het moment dat er die nacht ter plaatse een stoffelijk overschot was achtergelaten. Daarmee haalde de vogelwerkgroep gelijk de landelijke pers (De Telegraaf: "moordstart voor vogelwerkgroep"). De vogelwerkgroep is één van de grootste werkgroepen binnen IVN met rond de honderd leden. Er wordt tal van activiteiten uitgevoerd, van wetenschappelijk onderzoek tot gezellige vogelexcursies.

Verdwenen en verschenen Flora en Fauna

In ons werkgebied zijn sinds 1975 maar liefst 270 verschillende vogelsoorten waargenomen. Sommige zijn verdwenen, anderen zijn nieuw in Alphen aan den Rijn. Zo zijn de Patrijs en de Veldleeuwerik vrijwel verdwenen, op enkele exemplaren in en rond het Bentwoud na. Maar ook de weidevogels in onze gemeente staan er niet florissant bij. Daarentegen zijn soorten als Grauwe gans, Grote zilverreiger en Cetti's zanger verschenen en voor iedere vogelaar te vinden. Daarnaast hebben de afgelopen 50 jaar diverse exoten hun intrede gedaan, zoals de Nijlgans en de Halsbandparkiet. Voor de één een exotische aanvulling op onze fauna, voor de ander een crime. In het kader van het IVN-jubileum is door de NatuurKiekers een fotoboek samengesteld met verdwenen en verschenen flora en fauna.

Trends vaststellen

De vogeltellers uit de werkgroep werken mee aan wetenschappelijk onderzoek naar vogels in ons gebied ten behoeve van landelijke statistieken voor SOVON Vogelonderzoek Nederland. Daarmee kunnen trends in voorkomen en aantallen worden vastgesteld om beleid op af te stemmen. Bijna alle waterrijke gebieden en polders in Alphen worden in de winter geteld op aanwezige vogels. Daaruit blijkt dat veel soorten uit noordelijke streken later of zelfs helemaal niet meer naar onze regio komen, deels als gevolg van de klimaatverandering. Ook de jarenlang broedvogelmonitoring in een aantal natuurgebieden in Alphen aan den Rijn leidt tot interessante inzichten. Zo zien we de Steenuil en Grauwe vliegenvanger steeds minder en de Roerdomp en Blauwborst daarentegen steeds vaker opduiken in hun broedbiotoop.

Uilen beschermen

De Uilenwerkgroep is nu twintig jaar bezig met het beschermen van uilen in onze omgeving. Primair richt de werkgroep zich op de Steenuil. Daarvan hebben wij helaas niet meer dan vijf broedpaar over. Op boerenerven wordt in een geschikte boomgaard een speciaal voor deze uil geprepareerde nestkast opgehangen. Er hangen er inmiddels veertig. De uilenjongen worden geringd voor onderzoek. Ook zijn in boerenstallen kasten opgehangen voor de Kerkuil. Deze uil doet het wel erg goed rondom Alphen. Meer dan tien broedpaar levert jaarlijks volop nieuwe aanwas, waardoor deze uil, die pas sinds 2000 in Zuid-Holland broedt, in steeds op steeds meer plekken te vinden is.

Grote zilverreiger

Steenuilskuiken uit nestkast, gereed om te ringen.

Vogels tellen in het Zaanse Rietveld

Huiszwaluw bezig met terugkeer

Een andere subgroep is de Zwaluwenwerkgroep. Deze werkgroep richt zich op het tellen van nesten van de Huiszwaluw. Deze zwaluw is vanaf 1975 tot 2000 enorm afgenomen. Sinds 2000 is de Huiszwaluw aan een terugkeer bezig. Niet meer in de stedelijke omgeving, maar voornamelijk bij boerderijen worden steeds meer nesten aan de overstekken van huis en stallen geteld. Ook voor de Oeverzwaluw zijn inmiddels meerdere broedwanden gerealiseerd. Maar deze vogel laat zich niet sturen en verkiest veelal een zandhoop op een bouwterrein of wegaanleg boven de door ons gecreëerde wanden.

Maandelijkse excursies

Naast onderzoek zijn de excursies een vast patroon binnen de vogelwerkgroep. Maandelijks wordt er in Nederland een vogelgebied aangedaan om onze vogelkenis te verbreden en verbeteren. Traditioneel brengen we jaarlijks een bezoek aan de Zeeuwse en Zuid-Hollandse eilanden (ganzen), Noord-Holland (steltlopers) en de Veluwezoom (nachtzwaluw). Het excursiejaar wordt altijd afgesloten met een oudjaarswandeling in de Amsterdamse waterleidingduinen. Het is altijd weer een verrassing wat er tijdens een excursie waargenomen wordt.

Vogelexcursie op de Maasvlakte

En bij het 100-jarig bestaan...

- Kijken we terug over wat er in 2075 is gerealiseerd, dan hoopt de vogelwerkgroep dat vooral de weidevogelstand enigszins hersteld is. Het Groene Hart biedt een uniek biotoop voor onze nationale vogel, de Grutto, maar ook de Kievit en de Tureluur. Vanuit kleine kerngebieden zijn de mogelijkheden ter hand genomen om de weidevogels weer terug te krijgen in het boerenland overal om Alphen heen. Tijdens een voorjaarswandeling of -fietstocht worden we weer blij van de roep van de Grutto en de zang van de Veldleeuwerik. Ook onze zangvogels zijn weer volop hersteld en alom aanwezig, mede door de verbetering van de insectenstand als gevolg van de bloeiende, geurende bloemrijke graslanden.

De geschiedenis van Heempad Verlaan in Boskoop

Tekst Hans van Dam ; Foto's Yvette Leur, Herman Schoemaker, Hans van Dam

De ontwikkeling van het Heempad is nauw verweven met de persoon Hans van Dam. Vanaf 2012 zijn 'Vrienden van het Heempad' een onderdeel van IVN Alphen aan den Rijn. Hans vertelt hoe een en ander is ontstaan.

Kennis, motivatie en vriendschap

Met een fijn team en goede werkomstandigheden kreeg ik ruim de gelegenheid om naast de 'verplichte' onderdelen mijn natuurhobby uit te bouwen. Mijn werkplek was de schooltuin, op de plek waar nu Natuurtuin De Veenmol is. Er waren al jarenlang structuurplannen voor aanpassing van het Zwarte Padgebied. Een ontwikkeling van boomkwekerij-bestemming naar natuur- en recreatiegebied. Ik volgde de plannen van dichtbij en bracht al dan niet gevraagd ideeën aan. Soms was ik een 'luis in de pels' van plannenmakers en architecten. Aanhoudend positief meedenken leverde uiteindelijk veel goeds op. Toen ik in 2006 de kans pakte om met ATV te gaan, kreeg ik een afscheidscadeau wat mijn natuurbeleving in versnelling bracht. Tijdens een etentje van afscheidsnemende collega's kreeg ik de Nederlandse Ecologische Flora (5 delen) compleet. Plus de toen nieuwste versie van Heukel's Flora. Als waardering voor de opvang van leerlingen bij uitval van lessen (wat niet mijn taak was). Lessen in snoeien, naast natuurbeleving.

Met genoemde boeken, meer vrije tijd, de ontwikkelingen aan het Zwarte Pad kreeg mijn leven een andere invulling. Het was tevens de tijd van afbouw van een andere energie slurpende bezigheid: na 35 jaar vonden we de tijd rijp om te stoppen met ons muziekblad Country Gazette. Ik was klaar voor nieuwe uitdagingen.

Kattenstaarten

Emotionele kweker ziet zijn tuin in het water verdwijnen.

De ontwikkeling van een woonwijk, Waterrijk West, in Boskoop, zorgde ervoor dat sloten gedempt moesten worden. De regel is dat er vervangend water moet komen in hetzelfde afwateringsgebied. Kavels van een gepensioneerd kweker, Henk Verlaan, werden door de gemeente gekocht. Drie percelen werden afgegraven met natuurontwikkeling als doel. Het leverde voor de kweker emotionele

Over Hans van Dam

Stukje persoonlijke voorgeschiedenis. Geboren in de Krimpenerwaard ontdekte ik als kleuter al het wonder van de natuur. De polder was mijn speelplek. Overal rond mij waren vogels, vlinders, planten, kikkers en vissen. Tijdens mijn opleiding aan de Tuinbouwschool in Gouda trok het vak biologie, met name plantkunde mijn bijzondere aandacht. Ik wilde alles leren kennen, hoe het groeide, bloeide en de namen kennen. De rest van de lessen interesseerde me nauwelijks en studeren op hoger niveau was zonde van de tijd. Al op mijn 16e jaar dempte ik een halve sloot en had ik rond ouderlijk huis een natuurtuin met 250 soorten. Ik sloot vriendschap met de natuur, was er onderdeel van, mijn leven werd een grote ontdekkingsreis. De realiteit werd soms anders. De liefde kwam, kinderen werden geboren, een eigen huis, hard werken om de hypotheek af te lossen. Muziek nam deels de tijd voor de natuur in. Ik werd meegesleurd in mijn overmatige honger naar muziek, informatie en beleving. De natuur beleefde ik tijdens mijn werk en vlamde weer op toen ik, na tientallen jaren als boomkweker, mijn laatste baan vond op de tuinbouwschool in Boskoop. In die periode veranderde de naam van Lagere Tuinbouwschool naar AOC en Wellant College. Tegenwoordig Yuverta, gegroeid in omvang, de sfeer van toen is er niet meer.

Zicht op Snijdelwijk

momenten op, de plek waar hij 30 jaar baas in eigen natuurgebied was. Zijn werkdagen begonnen vroeg, dan zongen de vogels in de houtakkers op z'n best. Tijdens de voorbereidingen (rond 2005) had ik een alternatief plan ingediend. Ook de schooltuin viel in die ontwikkeling. Dit plan werd serieus bekeken en op haalbaarheid getoetst. De schooltuin kreeg bestemming van natuurtuin (uitvoering start in 2013). Samen met oud collega werden plannen uitgewerkt. Afgraving van de kwekerij percelen begon in 2009. Een rand bleef over als wandelpad, verhard met schelpen, met bermen aan weerskanten. Ik zag en dacht: hier ligt de kans voor een heempad en maakte een plan.

Vrienden van het Heempad Boskoop

Met een team vrijwilligers proberen we natuurontwikkeling in goede banen te leiden. We maken afspraken met Groen- en Bermbeheer voor optimaal ecologisch maaibeeld. We voelen met de natuur mee, hoe prettig zij zich voelt en laten haar vooral zelf het werk doen. We versterken en stimuleren biodiversiteit met toevoeging van planten en zaden. Zo creëren wij mede ons doelgebied Zwarte Pad voor onze excursies met IVN gidsen. Het resultaat is een openbaar gebied met rijkelijk bloeiende bermen. Sinds 2012 zijn we aangesloten bij het IVN, tot beider tevredenheid. Ook van omwonenden en passanten. Nieuwsgierig? Maak eens een dagdeel vrijwilligerswerk mee. Werkmiddagen op maandag en vrijdag.

Meld je aan bij onze wandelingen (zie de agenda voor excursies met IVN Vrienden van het Heempad).
Hans van Dam – janny@countrygazette.nl

En bij het 100-jarig bestaan...

- Het Zwarte Padgebied is uitgegroeid tot een aangesloten natuurgebied. Er zijn verbindingen gemaakt met het Gouwebos en Bentwoud. Voor Vrienden van het Heempad alleen niet meer te bevatten. Het Zuid-Hollands Landschap neemt het voortouw, samen met IVN vrijwilligers en gidsen die nog steeds de wandelingen doen. Verbindingen zijn via het Spoorbos doorgetrokken naar het Zaanse Rietveld. Een bloemenling loopt vanaf de Krimpenerwaard door naar Alphen aan den Rijn. Grootste overwinning is het verbod op insecticiden. Ook mierendoosjes en slakkenkorrels zijn uit de schappen. De natuur overwint!

Natuurkiekers van het eerste uur

Een interview met Chris Groesser en Hans Pet, oprichters van de Natuurkiekers, de natuurfotografie werkgroep van IVN Alphen aan den Rijn.

Tekst Ellen van den Adel

Chris Groesser en Hans Pet (foto Jordan Blaauw)

Vraag naar fotomateriaal

We zitten in makkelijke stoelen, kopje koffie, stroopwafel. Hans en Chris beginnen allebei te glunderen als ik vragen stel over de tijd dat de werkgroep Natuurkiekers nog niet bestond, ruim 10 jaar geleden. Chris was bestuurslid van IVN Alphen en kreeg het verzoek vanuit de werkgroep communicatie of het mogelijk was om een groep op te richten die kon zorgen voor fotomateriaal ten behoeve van allerlei IVN publicaties, zonder commerciële licentie. Het sprak Chris aan en hij wilde dit wel met een aantal medestanders gaan oppakken. Tijdens een presentatie voor een groep deelnemers aan de Natuurgidsenopleiding, vond hij in Hans Pet zijn eerste medestander. Hans zei meteen ja, want hij had een camera en wilde hier toch al iets mee gaan doen in zijn vrije tijd. Perfecte match! Hij ging meteen aan de slag om nog wat meer leden in deze nieuw te vormen werkgroep te vinden. Tijdens een wandeling in de Groene Jonker deelde Hans flyers rond en zo ontstond het eerste groepje Natuurkiekers.

Fotosafari's

De naam Natuurkiekers is in een klein groepje ontstaan, waaronder Jordan – nog steeds actief Natuurkieker - en een aantal andere mensen vanuit de gidsencursus. Iemand riep tijdens een brainstorm de naam Natuurkiekers, we weten niet meer wie het was, maar iedereen zei meteen ja. We moesten bedenken hoe we met elkaar aan de slag wilden gaan. Het werden de maandelijkse fotosafari's. Chris noemde het gewoon zo! We gaan foto's maken zoals we ook zien in de tropen, maar dan gewoon in Nederland.

Kennis natuur helpt

Voor Hans begon het dus met zijn camera waar hij iets mee wilde. Liefde voor de natuur had hij al en zijn kennis werd groter naarmate de lessen van de gidsencursus vorderden. Dus heel logisch was het om deze combinatie te maken en verder te gaan met natuurfotografie. Terugkijkend heb ik veel kennis opgedaan bij de Natuurkiekers, zegt Hans. 'Elke keer dat we elkaar zagen was er wel iemand die me iets nieuws kon vertellen over fotografie en de technische

mogelijkheden van camera's, de lenshoek, de compositie'. Natuurfotografie is echt een combinatie van kennis over de techniek, maar zeker ook kennis van de natuur. Je moet je wel verdiepen in het gedrag van dieren, in de wisseling van de seizoenen, zelfs in de weertypen die de mooiste plaatjes opleveren. Je ontwikkelt je continu en daar komt eigenlijk nooit een eind aan.

Hans herinnert zich nog één van de eerste fotosafari's in de omgeving van Noorden: 'er was van alles te zien, maar ik herinner me vooral de grotere insecten. Het is ook al 10 jaar geleden hoor, dat we deze eerste fotosafari maakten. Fotograferen in de natuur gaf mij een fijn gevoel van vrijheid'.

Daar word je blij van

Chris kreeg op jonge leeftijd van een oom zijn oude analoge camera. Daar is hij mee gaan fotograferen. Best duur in die tijd, want voor een jongen die zijn hobby van zakgeld moest betalen, is het ontwikkelen van een fotorolletje best een dure aangelegenheid. 'Als jonge jongen heb ik veel gefotografeerd, maar dat werd minder toen ik volwassen werd, ging werken, en tijd besteedde aan mijn gezin', aldus Chris. 'Toen ik op een bepaald moment ging werken in Den Haag en mijn eerste Nikon camera bij me had, vond ik vaak de weg naar het Haagse bos tijdens mijn lunchpauze. Daar kon ik even weg uit de drukke baan in de drukke stad, het bos in om de rust van de natuur te ervaren. Nog steeds beleef ik deze rust als ik de natuur in ga en nog steeds word ik daar heel blij van'.

Mooie momenten

Chris heeft veel mooie momenten in de natuur om op terug te kijken. Eén moment was heel bijzonder. In de Meije Blauwgraslanden staat een bankje onder een boom. Na daar een tijdje rondgescharreld te hebben en wat kiekjes rijker, streek Chris neer op het bankje om even uit te rusten. Alle fotospullen netjes opgeborgen en nog even tevreden een blik werpend op de mooie graslanden. 'Ik kijk naar rechts recht in de ogen van een hermelijn. Het diertje kijkt terug en ik had even het gevoel dat we echt contact met elkaar

Viervlek Libelle (foto Chris Groesser)

Rups Wolfsmelkpijlstaart (foto Hans Pet)

hadden. Het was maar een kort moment, maar betekende veel voor me. De hermelijn bleef natuurlijk niet lang genoeg zitten voor een foto, zeker niet omdat ik de spullen net had opgeborgen. Maar het beeld staat op mijn netvlies en ik zal dit moment nooit vergeten'.

Workshops

Naast de maandelijkse fotosafari's in één van de natuurgebieden in de omgeving, organiseren de Natuurkiekers met enige regelmaat onder begeleiding van een professionele natuurfotograaf en bioloog een workshop. Nico van Kappel is zo'n professional, met wie de Natuurkiekers al een aantal keer op pad zijn geweest. Hans herinnert zich nog het bezoek aan de Kwade Hoek, een natuurgebied ten noordoosten van Goedereede. 'In het duingebied wees Nico ons op bijzondere planten en rupsen, die alleen daar voorkomen. Zo vond ik de rups van de Wolfsmelkpijlstaart prachtig'. Deze vlindersoort is nog steeds zeer zeldzaam in Nederland.

Projecten

In de loop der jaren hebben we met de Natuurkiekers leuke projecten gedaan, zoals drie keer een expositie. De eerste onder de naam 'Verwondering'. We waren best trots op deze eerste expositie, vertelt Chris. 'Samen beklommen we het trapje om de foto's op te hangen. Hans regelde heel vakkundig het uitlijnen van de bestaande verlichting in het bezoekerscentrum, want we hadden geen geld voor dure nieuwe verlichting'. Deze eerste expositie werd feestelijk geopend door onze burgemeester Liesbeth Spies na een mooi fotoverhaal door Arjen Siebel, onze lokale verhalenverteller, die de foto's met zijn verhaal nog meer tot leven wist te brengen.

Natuurfotografie kan verwonderen en laten zien wat we met het blote oog soms moeilijk of zelfs niet kunnen zien. Je gaat op in je natuurlijk omgeving en kan mensen laten meegenieten. Het heeft ook een educatief karakter, al is dat op een heel andere manier dan bijvoorbeeld een IVN excursie. Zo hebben we tijdens de tweede expositie de magie van de vier seizoenen laten zien. Tijdens de derde expositie stond het thema klimaatverandering centraal. Naast de foto's hebben we toen ook een boekje uitgegeven met achterliggende informatie.

10 jaar al weer

In 2025 bestaan de Natuurkiekers 10 jaar, tegelijkertijd met het 50 jarig jubileum van IVN Alphen aan den Rijn. De Natuurkiekers maken voor deze gelegenheid een fotoboek met verdwenen en verschenen natuur in het Groene Hart. Ja, we hebben in de afgelopen 10 jaar zeker een teruggang in de biodiversiteit en de natuur in onze omgeving gezien. Door

Zonnedaauw (foto Chris Groesser)

klimaatverandering hebben we afgelopen jaar een nat najaar en winter gehad. Tijdens onze fotosafari's zijn er dan minder insecten en vlinders in het voorjaar om te fotograferen. Toch is er ook goed nieuws, zoals de otter, die al weer heel wat jaartjes in de Nieuwkoopse Plassen vertoeft en daar ook jongen voortbrengt.

Beeldbank

In onze beeldbank staan inmiddels ruim 2300 foto's, en niet alleen van Alphen en omgeving, maar sinds kort ook van de Achterhoek. Eén van onze leden heeft daar Natuurkiekers Oost Achterhoek opgericht. Al deze foto's kunnen worden gebruikt voor publicaties door beide verenigingen. Een mooi resultaat van 10 jaar natuurfotografie met nog steeds veel passie en liefde voor de natuur. Meer informatie www.natuurkiekers.nl

En bij het 100-jarig bestaan...

- In de afgelopen 50 jaar zijn alle IVN-afdelingen met een fotowerkgroep Natuurkiekers gestart. Deze werkgroepen zetten zich in om de natuur uit hun omgeving in beeld te brengen, waardoor iedereen van de natuur kan genieten. Ook mensen die niet meer goed ter been zijn, hebben plezier van de foto's in hun omgeving. Alle fotoboeken die door de afdelingen zijn gemaakt, zijn digitaal toegankelijk en met voice-over, zodat je de boeken op je eigen TV, of 3d bril, kan zien en beluisteren. De Natuurkiekers in Alphen zijn als grondlegger van dit netwerk actief betrokken en maken jaarlijks een mooi fotoprogramma. Alle lokale IVN-uitgaven maken gebruik van de Natuurkiekers beeldbank. Ook krijgen we van andere organisaties verzoeken om het beeldmateriaal te mogen gebruiken. Elk jaar is er een landelijke IVN-Natuurkiekersdag met leuke sprekers en foto workshops.

Vlinderwerkgroep steeds actiever binnen IVN

Tekst en foto's Stef Strik

Stef Strik

Sinds 10 jaar bij IVN Alphen aan den Rijn

De Vlinderwerkgroep Alphen aan den Rijn is meer dan 35 jaar geleden in Alphen aan den Rijn begonnen als zelfstandige werkgroep onder de Vlinderstichting en tien jaar geleden onderdeel geworden van IVN Alphen aan den Rijn.

Vaststellen trends

De vlinderwerkgroep heeft ongeveer vijftien actieve leden. Er worden meer dan tien monitoringroutes dagvlinders gelopen om wetenschappelijk vast te stellen wat de trends zijn. Veel soorten hebben wij zien verdwijnen, enkele nieuwe zijn verschenen, zoals het Bont zandoogje, momenteel de meest voorkomende vlinder in Alphen aan den Rijn.

Onderzoek nachtvlinders

Daarnaast wordt inde zomermaanden maandelijks onderzoek verricht naar nachtvlinders. Met behulp van een speciale lamp, lakens en smeer worden nachtvlinders gelokt, gevangen, gedetermineerd en weer vrijgelaten. Inmiddels zijn in Zegersloot meer dan 300 soorten gezien!

Excursies

Verder worden er excursies georganiseerd naar vlinderrijke gebieden in binnen- en buitenland. Daarnaast beheert de werkgroep een zogenoemde vlinderidylle, een stukje grond waar specifiek beheer ten behoeve van de vlinderstand wordt uitgevoerd. Het gaat slecht met de vlinders in Nederland. De IVN-vlinderwerkgroep probeert de achteruitgang een halt toe te roepen, onder meer door advisering aan de gemeente over bermbeheer.

En bij het 100-jarig bestaan ...:

- De vlinderwerkgroep is blij verrast dat alle in onze regio verdwenen soorten weer terug zijn door zorgvuldig beheer van natuur, openbare ruimten en tuinen. Iedereen heeft besef van het belang van insecten en dus ook van vlinders voor onze biodiversiteit en leefbaarheid. Vlinders geven vreugde voor mens en dier!

Tekst en Foto's: Irma Brugmans

Zichtbaarheid en persoonlijk contact

Irma Brugmans (coördinator a.i. werkgroep communicatie) blikt samen met Corry Dierdorp (coördinator werkgroep tot 2023) terug op 50 jaar communicatie IVN Alphen aan den Rijn..

Corry Dierdorp en Irma Brugmans

Communicatie is randvoorwaardelijk

Corry: 'Communicatie is een van de belangrijkste dingen voor de vereniging. Ik zeg altijd als "Mensen je niet kennen, gaan ze je niet zoeken. En als ze je niet zoeken, dan zullen ze je niet vinden." Zichtbaarheid is nodig om nieuwe leden te krijgen. Zonder nieuwe leden, krimp je, heb je te weinig mensen om activiteiten van de grond te krijgen. Sinds ik in 2000 in het bestuur ben gekomen ben ik altijd met de zichtbaarheid bezig geweest. Persberichten namens het bestuur versturen, naar bijeenkomsten gaan. Altijd herkenbaar in een groen hesje. Een werkgroep communicatie was er toen nog niet.'

Zichtbaarheid is aardig gelukt

Irma: 'De werkgroepen excursies en lezingen merken het ook altijd direct als er een bericht geplaatst wordt. Dan stromen de aanmeldingen binnen. Overigens mogen we ons als IVN Alphen aan den Rijn in onze handen knijpen dat we een aantal IVN-leden hebben, die actief aan de weg timmeren. Joost van Beek (in het verleden werkgroep Planologie en Milieu), Stef Strik (Vogelwerkgroep), Hans van Dam (Vrienden van het Heempad, mini IVN in Boskoop) en Gerda Bonninga (Jeugd, Kabouterbos). Zij weten de pers te vinden en andersom de pers ook hun. Corry: 'In het verleden zijn er ook anderen leden geweest die veelvuldig contacten hadden met de pers. Irma: 'Ja, zie ook de stukjes over Planologie en het Bezoekerscentrum in dit jubileumnummer. Teveel om op te noemen.'

Nieuwe media...

Irma: 'Overigens merken we bij de aanmeldingen het ook als de activiteitenmail uitgaat of op social media een bericht wordt geplaatst. Wat dat betreft zien we dat het scala aan

middelen door de komst van automatisering behoorlijk is uitgebreid.' Corry: 'Ja, de website is zo rond 1996/1997 destijds door Rik Duijts gestart en ik ben in 2012 met de activiteitenmail begonnen. Facebook is van eerdere datum (2013), later is daar Instagram (2020?) bijgekomen. Maar met de sociale media heb ik me nooit zo bemoeid.'

...en oude media

Irma: 'Het is mooi dat we 45 jaargangen Bont Allerlei hebben. Daar kunnen we het allemaal in terug vinden. Het eerste contactenblad IVN Alphen aan den Rijn is van Juni 1978. In 1980 is de 1e Bont Allerlei verschenen. We lezen in Bont Allerlei o.a. over de werkgroep IVN-info. De club die zich bezighoudt met kraampjes op <namen noemen>. Corry: 'Dat heb ik ook nog veel gedaan. Zichtbaarheid op manifestaties waar je natuurliefhebbers kan vinden: open Boerderijdag, open Kwekerijdag, Volkstuinmanifestaties en later met de gemeente en Groei & Bloei samen onder de noemer Steenbreek. In het zomerseizoen stonden we op gemiddeld wel 10 bijeenkomsten en een jaar een uitschieter naar 20.' Irma: 'Ja, het is jammer dat we daarvoor nu geen kartrekker hebben.'

En lukt het zo nieuwe leden te krijgen?

Irma: 'Sinds corona vragen we de deelnemers om zich vooraf aan te melden voor een activiteit, dan worden we niet meer verrast door de (grote) aantallen. Bijkomend voordeel is dat we de mensen daarna vragen of ze via de activiteitenmail op de hoogte gehouden willen worden van nieuwe activiteiten. We zien dat uit deze contacten regelmatig nieuwe leden en/of vrijwilligers zich aanmelden.' Corry: 'Toen ik begon in 2000 hadden we 125 leden.' Irma: 15 jaar geleden was dat al verdubbeld naar 267 leden en de stand eind 2024 was 356 leden. Een mooi resultaat, dankzij alle vrijwilligers, die zich bezighouden met communicatie. Zowel binnen als buiten de werkgroep communicatie.'

En bij het 100-jarig bestaan ...:

- Is er geen papieren Bont Allerlei meer, alleen maar nog digitaal. Maar deze is dan ook volledig interactief. Korte filmimpressies van de excursies en geluiden van waargenomen vogels krijg je in je huiskamer mee. Persoonlijk contact is nog steeds een belangrijke pijler. Dit onderscheidt ons van andere organisaties, die ook (dringend) vrijwilligers en leden nodig hebben.

Sponsoren in het jubileumjaar

Tekst Gerda Bonninga

Dankzij een aantal sponsors kunnen wij in het jubileumjaar een aantal grotere evenementen organiseren.

Allereerst **Fonds Alphen e.o.**

Met de steun van dit fonds zijn alle gidsen en jeugdbegeleiders voorzien van IVN-bodywarmers. Ook hebben wij nieuwe actuele vlaggen laten maken. Dit alles om de herkenbaarheid te vergroten

Sponsoren Start jubileumjaar op 5 januari 2025

Om de gasten bij de aftrap van het jubileumjaar met de Nieuwjaarswandelingen op 5 januari 2025 wat meer in de watten te leggen hebben zich diverse sponsors gemeld voor een soepen, sapjes, roggebrood en katenspek, witte- en bruine bolletjes, verschillende soorten thee en pakken chocomelk.

Dit alles werd verzorgd door:

Hoogvliet Kerk en Zanen voor de ingrediënten voor de tomatengroentensoep, Hoogvliet Boskoop Colijnstraat voor de sapjes. Hoogvliet Boskoop Goudse Rijn levert het roggebrood, katenspek en de kruidenboter. De thee wordt geschonken door Hoogvliet Hazerswoude en AH Ridderhof schonk alle chocomelk.

Bakkerij van Maanen sponsort ons tevens met brood voor 5 januari.

En bakkerij Brood en Ko schenkt ons 50 witte en 50 bruine bolletjes voor 17 mei.

In samenwerking met Gemeente Alphen aan den Rijn is de IVN-jubileumboom geplaatst in het Prinses Irenebos.

Fonds Rijkade 1630 geeft een donatie zodat de IVN-fotogroep De Natuurkijkers de tentoonstelling op 17 mei 2025 kan realiseren met de titel "50 soorten die verdwenen of verschenen zijn in Alphen aan den Rijn".

Op pagina xx lees je meer hierover.

Peter Kwanten van Quantasie heeft veel extra werk verricht bij het maken en samenstellen van de filmpjes, die je kunt bewonderen op de website van IVN en Puur Podium. De films die hij gemaakt heeft worden binnenkort geplaatst op <https://puurpodium.nl/>

De leden maken het financieel mogelijk

Wie zijn onze leden?

De teller staat op 1 januari 2025 op 358 leden. Hierbij zijn de jeugdleden niet meegerekend. 39 leden zijn langer dan 25 jaar lid. De helft daarvan zelfs langer dan 40 jaar. Een trouwe schare. Nog steeds melden er jaarlijks rond de 20 nieuwe leden aan. Dit is ook wel nodig, omdat er - weliswaar iets minder - ook de nodige leden uitstromen. Per saldo groeien we nog steeds. En dat is hard nodig want iets minder dan de helft van ons ledenbestand is 70 jaar of ouder. We zien dat de nieuwe leden vaak ook 50+ zijn met wat meer vrije tijd of richting pensioen. Verjonging komt vooral binnen door de deelnemers aan de Natuurgidsenopleiding. Dat geeft ons als afdeling een boost. Daarnaast hebben we ook een grote jeugdafdeling. Met in totaal 60 jeugdleden, die we elke maand zien en de liefde voor de natuur bijbrengen. Levendig genoeg.

Langst Lid / Oudste lid? - Wim Looyé

Wim Looyé heeft alle jubilea van IVN Alphen aan den Rijn mee kunnen vieren. Wim is namelijk al sinds 1 januari 1962 lid van IVN. Dus toen in 1975 IVN Alphen aan den Rijn werd opgericht was hij een van de eerste leden van de kersverse vereniging. Wim is ook 2x 3 jaar Algemeen Bestuurslid geweest in de periode 1994-2000. Hij heeft de gidsencursus

gevolgd en begon met de oprichting van een stadsgidsengroep. Op verzoek van Avifauna ging hij samen met een andere IVN-gids voor schoolgroepen natuurlessen geven. Waarschijnlijk is Wim met zijn 93 jaar ook het oudste lid, maar dat weten we niet zeker omdat we niet van alle leden de geboortedatum weten. (Bron: Bont Allerlei nr. 1-2012 bij gelegenheid van zijn 50-jarig jubileum als IVN-lid)

Kortst Lid - Marjolein Boneveld

Het laatst aangemelde lid is Marjolein Boneveld, die eind november als nieuw lid werd ingeschreven in 2024. Het was min of meer een 'moetje' omdat IVN in haar vrijwilligersbeleid heeft staan dat coördinatoren lid moeten zijn van IVN. Maar het ging van harte. De familie is al langer betrokken bij IVN Alphen aan den Rijn. Partner Maarten Hooghiemstra is al langer lid, in 2023 geslaagd als Natuurgids en is coördinator van de Fladderaars. En de dochter, nou ja die doet dus ook mee.

Jonste lid - Cato Kesselaar

Ons jongste lid treffen we aan bij de jeugdgroep 'Vlinders' voor de 4-8 jarigen. Het is Cato Kesselaar. Cato is vanaf oktober 2024 drie keer bij een activiteit geweest. Eerst naar de activiteit paddenstoelen zoeken. In november heeft ze uilenballen geplozen en de laatste keer genoot ze van de fossielen en ging ze heel blij met een fossiele haaientand naar huis. Het leukste vindt ze het om te knutselen met of over het onderwerp. En dat er altijd wat lekkers voor de kinderen is, zoals fruit in de vorm van een paddenstoel! Ze komt samen met haar grote broer Boet graag naar de Vlinders.

Team Fladderaars

Team Vrienden van het Heempad

Jubileumcommissie

Bestuur IVN Alphen aan den Rijn

Natuurkiekers

Vrijwilligers bedankt!

Op deze pagina een collage van de verschillende teams en werkgroepen van IVN Alphen aan den Rijn. Vanwege het moment van samenstellen was het niet altijd mogelijk om een actuele foto van het team/groep te maken. Op de volgende pagina ook een collage van de Bezorgers/Redactie van Bont Allerlei, werkgroep Communicatie en de werkgroep Excursies. Het paste niet meer op deze twee pagina's. Foto's zijn een momentopname en geven niet altijd het volledige team/werkgroep weer. IVN Alphen aan den Rijn bedankt jullie voor de inzet en het mogelijk maken van de vele activiteiten

Vrijwillig Landschapsbeheer

Vogelwerkgroep

Team Vlinders (jeugd)

Vlinderwerkgroep

Team NatureXplorers

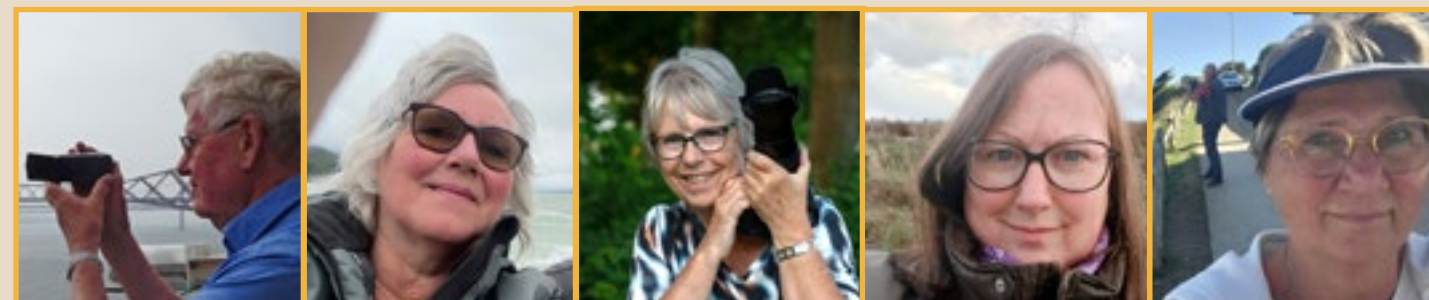
Werkgroep Lezingen

Team Ontvangst

Bezorgers Redactie Bont Allerlei

Werkgroep Communicatie

Werkgroep Excursies

Natuurkiekers

Wat niet weg is, is gezien

Tekst: Ellen van den Adel / Foto: Natuurkiekers

Werkgroep 'de Natuurkiekers' gaat speciaal ter gelegenheid van het 50-jarig jubileum van IVN Alphen aan den Rijn een fotoboek uitgeven. 'Wat niet weg is, is gezien' gaat over verschenen en verdwenen natuur in het Groene Hart in de afgelopen 50 jaar.

Ook de natuur is volop in beweging geweest in de afgelopen 50 jaar. Zo is helaas de Lange Zonnedauw verdwenen, maar zijn verschillende soorten reigers, waaronder de Grote Zilverreiger, juist verschenen in onze omgeving. In het boek komen 50 soorten aan bod, waaronder vogels, vlinders, planten, zoogdieren en insecten, met daarbij interessante wetenswaardigheden of een wat uitgebreider verhaal over het verdwijnen of verschijnen ervan.

Het boek wordt gelanceerd tijdens de feestelijke vrijwilligersdag van IVN Alphen aan den Rijn op 17 mei a.s., samen met de opening van onze fototentoonstelling met de mooiste platen uit het boek.

Ben je geïnteresseerd in meer informatie over het fotoboek. Laat het ons weten. Het helpt ons om in te schatten hoeveel boeken we kunnen bestellen. We zullen je dan in de komende periode aanvullende informatie sturen en de gelegenheid bieden om in te tekenen. Je kunt je interesse laten weten door een korte mail te sturen aan coördinatie@natuurkiekers.nl.

(Advertentie)

Kom kijken! Kom proeven!
Kom winkelen op de boerderij!

landwinkel Steenwijk - Alphen aan den Rijn

Aan de Woudbrugseweg 80 in Alphen aan den Rijn vindt u de zuivelboerderij van de familie Steenwijk, natuurlijk ook met een fraaie Landwinkel op het erf! Hier vindt u heerlijke en eerlijke ambachtelijke streekproducten, onder andere de verrukkelijke zuivelproducten van eigen makelij, zoals boter en diverse soorten boerenyoghurt.

Welzijn voor de dieren staat voorop

Familie Steenwijk heeft een groot aantal koeien die dagelijks voor de nodige liters melk zorgen. Het welzijn van de dieren staat op de boerderij voorop. De koeien krijgen voer van eigen land en verblijven in schitterende, ruime loopstallen. In de zomers grazen ze in prachtige weilanden. Die zorg voor het dier proeft u in de producten!

Van alles te beleven voor de kleintjes

Wanneer u toch naar de Landwinkel gaat, breng dan meteen even een bezoekje aan de dierenweide. Kinderen kunnen kennismaken met de diverse dieren, zoals een shetlandpony, geitjes, kipjes, eenden en een ezeltje. Op de Kakelhoeve kan uw kind zich vermaken met de speelattributen en zo spelenderwijs het leven op de boerderij ontdekken. Ook voor de leukste kinderfeestjes kunt u bij hen terecht.

Onze faciliteiten

Veehouderij | Zuivelboerderij/ Pakketten | Streekproducten
Landwinkel Steenwijk
Woudbrugseweg 80, 2401 LT Alphen aan den Rijn
0172-51 83 16
steenwijk@zuivelboerderij.info
Openingstijden
Maandag gesloten.
Dinsdag/woensdag/donderdag: 09:00 -18:00.
Vrijdag 09:00 -21:00 Zaterdag 09:00 - 16:00
Zondag: gesloten

Bezoekerscentrum De Veenweiden, 15 jaar honk van IVN Alphen aan den Rijn

Tekst Irma Brugmans

Alweer 15 jaar is het Bezoekerscentrum De Veenweiden het thuishonk van IVN Alphen aan den Rijn. Walter van de Vorst (destijds voorzitter van IVN) vertelt hoe het is begonnen. René Vrugt, voorzitter Stichting Bezoekerscentrum De Veenweiden, over het Bezoekerscentrum nu.

Huisvesting IVN Alphen aan den Rijn

IVN Alphen aan den Rijn heeft op een groot aantal locaties in Alphen gezeten. Ruimtes beschikbaar gesteld door de gemeente. In 2000 was IVN Alphen aan den Rijn gehuisvest in een oude school De vier jaargetijden aan de Liszthof. Hier zat IVN alweer sinds jaren negentig. Het was een oud schoolgebouw, waarvan al lang bekend was dat deze op de nominatie stond om te slopen. Gezocht werd naar mogelijkheden voor een meer permanent onderkomen.

Walter van de Vorst

Walter: 'Ik heb in mijn periode als voorzitter hard gemaakt voor een constructieve samenwerking met de gemeente Alphen aan den Rijn. Meer kijken wat we voor elkaar kunnen betekenen. IVN werd en wordt sinds die tijd betrokken en

om input gevraagd bij allerlei projecten. Zo kwamen we er in 2004 ook achter dat het bestemmingsplan voor het Zeger-slootgebied zou worden aangepast. Hierbij werd de mogelijkheid geschapen voor vestiging van andere voorzieningen. In verschillende commissievergaderingen heeft IVN gepleit voor een plek voor natuureducatie. Daar stond de gemeente open voor. De combinatie van een bezoekerscentrum met een pannenkoekenboerderij is de eerste optie. Al snel blijkt dat een niet-haalbare combinatie, met een commercieel oogpunt van de boerderij en een educatief oogpunt van het bezoekerscentrum. Ondertussen was IVN verhuisd naar een leegstaande basisschool aan de Thorbeckestraat als tussen-oplossing: De Waterlelie. Een nieuw idee kreeg vorm. Een eigen locatie met een bezoekerscentrum in de vorm van een vlinder. 'Een plan voor een nieuw gebouw te ontwikkelen is heel wat anders. Dat wordt wel een ingewikkelder

financieel plaatje. Het was duidelijk dat IVN als vereniging de kosten van onderhoud/instandhouding nooit in haar eentje zou kunnen ophoesten. Het plan voor een bezoekerscentrum zou daarom ook een iets bredere basis moeten krijgen. Dankzij de inzet van een groot aantal mensen, instanties en organisaties is een goed onderbouwd bedrijfsplan uitgewerkt. Uiteindelijk is op 11 oktober 2007 tijdens een bijzondere Algemene Ledenvergadering besloten voor een go voor een Bezoekerscentrum en voor de realisatie en exploitatie daarvan een aparte stichting op te richten. Het gebouw is er uiteindelijk gekomen dankzij de inzet van veel IVN'ers, vrijwilligers en andere betrokkenen uit het bedrijfsleven en niet in de laatste plaats door de commissie van aanbeveling, die met zijn contacten veel mogelijk hebben gemaakt. Op 5 juni 2008 werd de 1^e paal geslagen door burgemeester Nico Schoof. Uiteindelijk heeft het nog 2 jaar geduurd voordat het gebouw in gebruik kon worden genomen. Op 17 april 2009 werd het Bezoekerscentrum De Veenweiden geopend.

15 Jaar Stichting Bezoekerscentrum De Veenweiden

Sindsdien 2010 heeft het BC tienduizenden mensen ontvangen en hen op speelse wijze kunnen informeren over natuur en recreatie. En dat alles zonder instandhoudingssubsidie. Het BC draait op eigen kracht, met de inzet van vele vrijwilligers. In 2025 vieren we deze periode van ruim 15 jaar, kijken we terug en kijken we vooruit. Vanuit het BC doen we in 2025 actief mee aan de lustrumactiviteiten van het IVN en dragen we daar ook (financieel) aan bij. Speciale aandacht en dank gaat naast de vrijwilligers ook uit naar alle huurders (niet alleen IVN maar ook Junis en Cardea) omdat zonder hun bijdragen het BC niet kon en kan blijven bestaan!

Wat doet het Bezoekerscentrum De Veenweiden?

Het BC vormt de toegangspoort tot de Rijn- en Veenstreek. Het biedt informatie aan over het authentieke Hollandse Polderlandschap dat uniek is in de wereld met mensenhanden is gemaakt. Het BC laat bezoekers kennismaken met de Rijn- en Veenstreek door: - Informatie te verstrekken over het gebied: historie, water, bodem, energie, natuur, voedsel; - Een vaste tentoonstelling met onder meer een informatie-kiosk, infozuil, de website en sociale media; - Meerdere wisseltentoonstellingen van kunstenaars per jaar; - Leuke activiteiten zoals lezingen, workshops, streekproducten, het klompen-pad en de knapzakroute; - De educatieve en gevarieerde tuin en het voorplein; - Verhalen, brochures, plattegronden, wandel- en fietsroutes e.d. Het BC is ook een opstapleek en inspiratiebron voor bezoekers om buiten het centrum de natuur- en toeristisch-recreatieve mogelijkheden van het gebied te ontdekken en te beleven. Tijdens openingsuren kunnen bezoekers er informatie krijgen over het IVN en zijn activiteiten. In het gebouw en in de tuin vinden regelmatig allerlei activiteiten plaats. Het BC en het IVN beschikken over een groep van gemotiveerde vrijwilligers die als gastheren en gastvrouwen het BC tijdens openingsuren bemensen.

Rene Vrugt

Bezoekerscentrum

Ontwerp van het Bezoekerscentrum De Veenweiden

Pieter Verkade (architect van het gebouw en heden ten dage als vrijwilliger aan Team Ontvangst verbonden) is nog steeds regelmatig in het gebouw te vinden, vertelt over hoe het ontwerp tot stand is gekomen.

Voor de bouw van het bezoekerscentrum is een locatie aangewezen door de afdeling stedenbouw van de gemeente. Voorwaarde was dat de entree recht voor het wandel/ fietspad vanaf de Burgemeester Bruinsslotsingel moest worden gesitueerd. Deze locatie werd gekenmerkt door de grote kei, die tijdens de aanleg van de Zegerplas naar boven was gekomen.

In de paden langs de aangewezen gronden zat een zogenaamde knik. Voor de hoofdvorm van het gebouw is hiervan gebruik gemaakt en om de entree van het gebouw te accentueren en duidelijk vanaf het wandel/fietspad zichtbaar te laten zijn is de entree iets terug liggend vorm gegeven.

Door IVN en de toen net opgerichte stichting De Veenweiden is een programma van wensen opgesteld met betrekking tot de inhoud en grote van het gebouw, wat er in resulteert dat het gebouw 275 m2 vloeroppervlak beslaat. De Alphense

Pieter Verkade

architect Pieter Verkade kreeg de opdracht voor het ontwerpen van een dergelijk gebouw, wat zoveel mogelijk natuurvriendelijk diende te zijn.

Het gebouw heeft geen kruipruimte maar is gebouwd op een dikke isolerende plaat van 300 mm met wanden van houtskeletbouw waarin 140 mm minerale wol is opgenomen. Ook het dak heeft een dikke isolerende laag waarop een Sedumdak. Door de keuze voor een houtskeletbouw opbouw kon de gehele afwerking door vrijwilligers geschieden, wat de nodige kostenbesparing opleverde. Het bureau van architect Verkade had inmiddels al een jarenlange ervaring met het bouwen in hout en heeft dit bewust ook in de dakconstructie tot uiting laten komen. Om het Sedumdak zichtbaar te maken is er een schuin dak op het gebouw gemaakt. De afwerking aan de buitenzijde is behandeld met een natuurvriendelijke beitsverf opdat het onderhoud eveneens door vrijwilligers kan worden gedaan. Als een van de eerste gebouwen in Alphen aan den Rijn geschiedt de verwarming van het gebouw doormiddel van een warmtepomp installatie die middels bodemwarmte de vloerverwarming aanstuurt.

De tuin Bezoekerscentrum de Veenweiden

De tuin rond het Bezoekerscentrum is 15 jaar geleden ontworpen door Pieter Janssen. De tuin wordt door de Tuinwerkgroep bijgehouden. Coördinator Arieanne Mentinck vertelt over de tuin nu.

De tuin rond het Bezoekerscentrum is 15 jaar geleden aangelegd en een van de medewerkers van de tuinwerkgroep vertelde dat er destijds minstens 3x per week in gewerkt werd. Dat is in de loop der jaren wel wat minder geworden en de tuin heeft dan ook niet meer de exacte vormen van weleer en dat hoeft ook niet. Tijden en inzichten veranderen, zo ook in de tuin.

Sinds enkele tijd wordt er enthousiast gewerkt met een plan waarin gestreefd wordt meer bezoekers aan te trekken door middel van Informatie/Educatie, Biodiversiteit en Kringloop-tuinieren. De tuin levert geen afval meer op, alles wat gemaaid of gesnoeid wordt gaat opnieuw de tuin in. Zo zijn er bijv. twee mesthopen gebouwd, takkenrillen aangelegd en om de egelhuisjes is een wandje van gevlochten wilgenhout. Riet ligt op stapels te verteren en het overige hout wordt versnipperd en op de paden gebruikt.

De tuin is opgedeeld in verschillende stukken. Zo is er o.a. een Vogelbosje en een Vlindertuin. Hierin wordt bij de beplanting gekeken wat het beste is voor de dieren. Om dit ook voor het publiek duidelijk te maken komen er nieuwe informatieborden met foto en tekst waarbij uitgelegd wordt wat er te zien is. Het Insectenhotel blijft een blikvanger voor de tuin en na de renovatie in 2024 is er een schema voor onderhoud zodat het aantrekkelijk blijft voor insecten en

bezoekers. Er is een informatieblad voor bezoekers bij de balie in te zien. Op een stukje grasland aan de zijkant van het Bezoekerscentrum is dit jaar begonnen met een kruidentuin. Deze is op de permacultuur manier aangelegd. Dat wil zeggen dat er karton op het gras neergelegd is, daar turf-vrije aarde op en dan beplanten met jonge kruidenplantjes. Deze plantjes hebben kunnen wortelen en groeien zonder dat de ondergrond verstoord is. Het resultaat is boven verwachting en er zal zeker in de toekomst uitbreiding plaatsvinden.

IVN Alphen aan den Rijn

Bestuur			
voorzitter	Gert de Geest	voorzitterivnalphenaandenrijn@ivn.nl	06-23817870
Excursies, Natuurkiekers, Team Ontvangst, VLB			
secretaris	Vacature	secretarisivnalphenaandenrijn@ivn.nl	
Vrijwilligers			
penningmeester	Foppe Jan Japenga	penningmeesterivnalphenaandenrijn@ivn.nl	06-53226448
Vertrouwenspersoon, Vrienden vh Heempad			
algemeen bestuurslid	Wiepke Warmerdam	wiepkew@gmail.com	06-24930925
Lezingen, Planologie en Milieu, Plantenwerkgroep i.o., Vogelwerkgroep, Vlinderwerkgroep			
algemeen bestuurslid	Erica Goedhals	ericagoedhals.ivnalphenadrijn@gmail.com	06-21878000
Communicatie/PR Social Media, Bont Allerlei, IVN-info (incl kramen), Jeugd, Junis BSO			
Coördinatoren werkgroepen			
Bont Allerlei	Irma Brugmans	IVNbontallerlei@gmail.com	06-13187800
Communicatie	Irma Brugmans a.i.	communicatieivnalphenaandenrijn@ivn.nl	06-13187800
Fladderaars	Maarten Hooghiemstra	Fladderaars@gmail.com	06-14313950
Fotowerkgroep Natuurkiekers	Chris Groesser a.i.	coördinatie@natuurkiekers.nl	
IVN-info (incl. kramen)	Vacature	info.ivn.alphenaandenrijn@gmail.com	
Lezingen	Liesbeth Bos	lezingenIVNAlphen@gmail.com	06-12883574
Excursies	Dick Warmerdam	dickw@xs4all	06-17718203
NatureXplorers	Suzanne van Egmond	naturexplorers.ivn@gmail.com	06-81016896
Team Ontvangst	vacature	secretarisivnalphenaandenrijn	
Planologie en Milieu	Vacature	secretarisivnalphenaandenrijn	
Vlinders	Gerda Bonninga	ivnvlinder@gmail.com	06-53403123
Vlinderwerkgroep	Stef Strik a.i.	stef.strik@planet.nl	
Vogelwerkgroep	Stef Strik	vwgalphen@live.nl	06-52096886
Vrienden van het Heempad	Hans van Dam	janny@countrygazette.nl	0172-214775
Vrijwillig Landschapsbeheer	Wim Dieho	wimdieho@ziggo.nl	06-86641802
Inleveren Kopij IVN Media			
nieuwsivnalphenaandenrijn@ivn.nl			
Voor aanleveren kopij voor alle media van IVN Alphen aan den Rijn, Bont Allerlei, Persberichten, Website, Nieuwsbrief, Facebook, Instagram.			
Vertrouwenspersoon			
	Angela Schouten	angela.schouten@gmail.com	06- 55307217
Wanneer je een vraag, probleem of klacht hebt over de manier waarop je bejegend wordt binnen de vereniging neem dan contact op met Angela Schouten. Dit is geheel vertrouwelijk.			
Regiocontactpersonen			
Boskoop	Hans van Dam	janny@countrygazette.nl	0172 214775
Ter Aar	Atje van der Laan	joop.atje@gmail.com	06-12162955
Kaag en Braassem	Dick Warmerdam	dickw@xs4all.nl	06-17718203
Koudekerk aan den Rijn	Riet van Tol	rivatol@gmail.com	06-25247254
Hazerswoude	Ans van den Broek	ansjedegroot@live.nl	0172-587912
Verenigingsgebouw			
Adres	Bezoekerscentrum De Veenweiden		
	Burgemeester Bruins Slotsingel 15, 2403 NC Alphen aan den Rijn		
Openingstijden Bezoekerscentrum	Voor actuele openingstijden zie bc-deveenweiden.nl		

Colofon

REDACTIE: Irma Brugmans
VORMGEVING: Roelof Schutter
FOTO OMSLAG: Chris Groesser
FOTO ACHTERZIJDE: Collage 45 jaar Bont Allerlei
BEZORGING: Henry Loeters
EINDREDACTIE: Irma Brugmans

AAN DIT NUMMER WERKTEN MEE Ellen van den Adel, Gerda Bonninga, Liesbeth Bos, Irma Brugmans, Joost van Beek, Hans van Dam, Corry Dierdorp, Mireille van Duuren, Suzanne van Egmond, Gert de Geest, Erica Goedhals, Chris Groesser, Henk-Jan Habermehl, Maarten Hooghiemstra, Ivoone Houtman, Carolien Kaasenbrood, Hans Krüse, Sander van Leeuwen, Arianne Mentinck, Hans Pet, Walter Planije, Roelof Schutter, Nell Spreij, Stef Strik, Pieter Verkade, Walter van de Vorst, René Vrugt, Dick Warmerdam, Anna-Isabel Weterings.

REDACTIEADRES
Telefoon: 06 – 13 18 78 00
E-mail: IVNBontallerlei@gmail.com o.v.v. Bont Allerlei

UITGAVE: IVN Alphen aan den Rijn
DRUK: DrukZo

SOCIAL MEDIA IVN ALPHEN AAN DEN RIJN
www.ivn.nl/alphenaandenrijn
facebook.com/ivn.nl
Instagram [ivn.alphenaandenrijn](https://www.instagram.com/ivn.alphenaandenrijn)

SLUITDATUM KOPIJ BONT ALLERLEI NR.2 – 2025
16 maart 2025

OVER BONT ALLERLEI
Uitlatingen in dit blad gedaan, geven niet noodzakelijk de standpunten weer van de redactie of het afdelingsbestuur.
©Overname van artikelen is toegestaan met bronvermelding na schriftelijke toestemming

GEGEVENS LIDMAATSCHAP 2025
Contributie leden € 25,-
Contributie huisgenoten € 12,50

De contributie wordt landelijk geïncasseerd in de maand van start lidmaatschap. Bij vragen / problemen stuur een email aan de penningmeester.

Overstappen of opzeggen van de automatische incasso is natuurlijk mogelijk. Stuur hiervoor een mail naar penningmeesterivnalphenaandenrijn@ivn.nl o.v.v. 'automatische incasso'.
Bankrekeningnummer: NL 85 RABO 0301 6899 62

ADVERTEREN IN BONT ALLERLEI
Per jaar voor 4 nummers:
1/1 pagina € 274,45
1/2 pagina € 139,50
1/4 pagina € 76,95
1/8 pagina € 43,95

ANBI IVN Alphen aan den Rijn is een Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI).
• Giften zijn vaak aftrekbaar door onze ANBI-status
• RSIN nummer: 816027766

Teken- en Schilderlessen Petra van der Made

Beeldend Kunstenaar

Voor informatie of inschrijving
kunst@petravandermade-art.nl
Mobiel: 0636127398

Elckerlyc-Atelier
Havixhorst 254
2402MZ Alphen aan den Rijn

WANDELEN, FIETSEN, RELAXEN

in regionaal natuurpark Morvan (Fr)

- Comfortabel betaalbaar verblijf
- Rust en privacy
- Volledig ingericht appartement
- Eigen buitenterrein
- Luxe van eenvoud
- Natuur, natuur, natuur!

Rob Stout
Heleen Dierdorp

BOEK NU VOOR 2025! VAKANTIEHUISMORVAN.NL

Gefeliciteerd! IVN Alphen aan den Rijn 50 jaar

Feliciteert IVN Alphen aan den Rijn met haar 50-jarig jubileum!

Boek je volgende Maancirkel - ticket met 15 % feestkorting met de kortingscode:
IVN50JAAR via:
hipsy.nl/angys-moon-vrouwencirkels-coaching

NIENKE GROOT, NG, ANGY

Meer info: scan de code!

www.angysmoon.nl

